

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 8 SEPTEMBER 1918.

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.

RED.-SEKRETERARE:
ELISABETH KREY-LANGE.

EN ROLIG LEKTYR. — G. HEURLIN FOTO.

SA HAR SKRIFVER EN FRU, SOM TILLHÖR lifsmedelsnämnden i sin hemort såsom representant för husmödrarna, till fröken Gertrud Bergström:

"Såg med tacksamhet Frökens inlägg i sockerfrågan och kan Fröken vara förvissad om att de husmödrar äro legio, som med lidelsefullt intresse tagit del af de gjorda yttrandena i hopp om att det blir någon ändring.* För egen del vill jag tillägga, att det inte är utan bitterhet man ser kommissionernas misstroende mot oss husmödrar."

Och på annat ställe i samma bref:

... det är på tiden, att man uppskattar kvinnornas arbete, ty hvad de dagligen uträtta här i landet i dessa tider synnerligast, det har jag haft tillfälle att se på nära håll. Det händer dagligen, att modern själf halfsvälter under det hon lägger in den knappa brödransonen i barnens eller mannens matsäck, och det är säkert att hennes kaffesockerranson, den är inte för rikligt tilltagen. Så vare sig hon syltar eller inte, nog kommer det den till godo, som behöfver det. Och dessa har man inte nog förtroende till för att gifva något kilo mera socker!"

Så långt brefskrifverskan.

Men om inte kommissionerna ha förtroende för husmödrarna, så har fröken Gertrud Bergström det. Hon känner också deras vana, att i tysthet bära bördor, "i hopp om att det blir någon ändring", som det karaktäristiskt nog heter i det ofvan citerade brevet. Men det blir vanligen ingen ändring, innan en behjärtad person sagt i från, och det på skarpen.

Fröken Gertrud Bergström ser ganska ljusst på vår sockerfråga för framtiden. Hon anser, att det till nästa år knappast kommer att behövas någon ransonering med den goda skörd vi få i år och den utlofvade hjälpen från Danmark. Redan i höst borde sockerransonen kunna ökas. Dagpressen har ju för öfrigt framfört hennes önskemål om minskad tilldelning åt konserv- och saffabrikerne till förmån för hemmen och deras konserveringsbehof. Husmödrarnas intresse har här funnit en kämpe som likt Sankt Göran går till strid mot draken. Men de som tro, att draken för fröken Bergström kan identifieras med Folkhushållningskommissionen, ha grundligt misstagit sig. Som hvarje för-

* Kurs. af oss.

Skolköksinspektisen fröken Gertrud Bergström.

nuftig människa inser hon ransoneringens nödvändighet, men hon är klarsynt nog att skönja bristerna och modig nog att offentligt träda fram för att få dem afhjälpta.

Då Idun sammanträffar med fröken Bergström — och det är inte lätt att få en stunds samspråk i lugn och ro med denna strängt upptagna dam — äro hennes första ord ett uttryck af beundran för de svenska husmödrarna.

— De ha gått igenom en väckelse i dessa tider, säger hon, och de förefalla mig beundransvärda. Detta rent lidelsefulla intresse för hushållsfrågor, som griper alla, är ur en viss synpunkt nästan oroväckande, man måste befara, att en reaktion skall följa som på 80-talet, då husligheten blef fullständigt skjuten i bakgrunden, och kvinnornas intellektuella behof ansågos viktigare än allt annat. Men ännu råder ganska mycket planlöshet i kvinnornas husliga arbete. Samverkan och organisation fattas.

Och så talar fröken Bergström om sitt skötebarn Föreningen för rationell hushållning, som på hennes initiativ bildades för ett år sedan i Stockholm. Den räknar öfver 1,000 medlemmar, hvilket visserligen inte är mycket i en stad på 425,000 invånare, men dock en god början. Rationell hushållning vill vara ett experimentalfält för allt som rör huslighet. Nya metoder försökas af föreningen — i dagarna skall sälkötets möjligheter utprövas — lifsmedelsförfalskningar upp-

spåras och beifras, nya husgerådsartiklar och apparater undersökas, och slulligen demonstrationskurser anordnas och upplysningar meddelas åt allmänheten. Medlemskap kostar en krona om året.

Hur kommer det sig, att vi här utbreda oss om denna förening, där fröken Bergström numera endast deltar som medlem af styrelsen? Det finns ju minst ett tiotal andra verksamhetsgrenar, som borde beröras, då man nämner fröken Gertrud Bergströms namn.

Hon är skolköksinspektis och syssloman för barnbespisningen vid Stockholms folkskolor, en mycket kräfvande befattning i dessa tider, hon är medlem af centralkökets styrelse och har efter grundliga studier i Tyskland tillsammans med direktör Nystedt och fröken Schager grundlagt denna för hufvudstaden så ytterst viktiga institution: Stockholms centralkök. Vidare står fröken Bergström i Medicinalstyrelsens tjänst som inspektis för de anstalter — hospital och liknande — som falla under dess domvärjo. Och som om detta icke skulle räcka till för en vanlig människa med ordinära krafter och begåfning, så har hon utgifvit en hel rad handböcker i olika grenar af hushållning, främst centralkökshushållning, anordnat kurser, agiterat för omläggning af mathållningen vid Stockholms kaserner och mycket annat.

Men ändå ha vi skjutit fram hennes intresse för Rationell hushållning i förgrunden. Det beror helt enkelt på att fröken Bergström genom denna förening och genom sitt uppträdande i sockerfrågan visat sig vara husmödrarnas vän i nöden. Hennes arbete i alla dess grenar afser att lätta deras bördor. Centralköket är ett led i denna sträfvan, och hur har det icke verkat, hvilken betydelse har det icke fått.

Då fröken Bergström uttalar sin beundran för de svenska husmödrarna, borde hon sträcka denna äfven till sin egen husmoderliga gärning i stort. Men det gör hon icke. Hon anser sin egen verksamhet framvingad af tidsförhållandena, en samverkan mellan hennes eget stora intresse för praktiskt arbete och dyrtidstrycket. Låt oss låtsa att vi gå med på fröken Gertrud Bergströms blygsamma värdesättning af sin verksamhet och endast säga: Så har då också något godt kommit af dyrtiden!

ETH. K.

Sista sången. Dikt af Gunnemar Vandraren.

Hvad okänd andedräkt i det fördolda har skapat mig till den jag är?
jag vet det ej — blott ett jag klart förnimmer:
att Dödens långa natt är när.

Som stormen domnar af och dör i kvällen, så dör ock oron i min själ.
Jag blir som förr ett barn; jag knäpper händern
och säger barnsligt mitt farväl.

På tysta stigar nu jag ifrigt hastar emot en aftonklarhets ro.
En gård bland stilla gårdar där mig väntar,
där bor min Gud, min barnatro.

Du björkallé, som såg, hur gossen lekte, sjung nådens psalm för en förlorad son.
Du säf, ditt sorgsna sus blev sångarns stämma,
sjung mig som förr i sömn vid Svaneån.

Jag ödmjukt hälsar dig, du barnets kammar, som ligger tyst i minnets aftonsken.
Du vet, att var min gärning ond och skröplig,
var dock min längtan och min vilja ren.

Här vill som förr jag lägga mig att sofva och knäppa händern till min sista bön. —
Ett barn har somnat, barnets stjärnor tindra —
och Döden ingår nåderik och skön.

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45 Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 1646. Allm. 9803. Riks 1646. Allm. 6147.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 8660. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 6147.

Iduns prenumerationspris:

Uppl. B, med julnr:	Uppl. A, utan julnr:	Uppl. C, praktuppl., med julnr:
Helt år Kr. 10:50	Helt år Kr. 10:—	Helt år Kr. 14:—
1:a halfåret » 5:20	3 kvartal » 7:60	Half år » 7:25
2:a halfåret » 5:80	Half år » 5:20	Half år » 3:75
Kvartal » 2:60	Kvartal » 2:60	Månad » 1:35
4:a kvartalet » 3:25	Månad » 1:—	

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text.	Utländska annonser:
40 öre å textside.	40 öre eft. text, 45 öre
20 % förhöjning för å textside, 20 % förh.	för särskild begärd plats.
särskild begärd plats.	

Frälsningsarméns banbryterska i Sverige.

HENRY DRUMMOND SÄGER PÅ ETT STÅLLE: "Själ är i sitt högsta begrepp ett vidsträckt rum för Guds mottagande. Den är som ett underbart rum, hvarmed tillvaron blifvit ökad, men som dock på något sätt innefattat tillvaron, ett rum med elastiska väggar, som med Gud som gäst kan utvidgas i oändlighet, men som utan Gud krymper ihop och skrumpnar, tills hvarje spår af det gudomliga är försvunnet och Guds afbild står där utan Guds ande."

Dessa ord komma mig i tankarna, då jag går att nedskrifva några rader om Hanna Ouchterlony, Frälsningsarméns banbryterska i Sverige, som den 14 dennes når den höga åldern af 80 år.

Hanna Ouchterlony föddes på egendomen Norrhorja nära Värnamo den 14 sept. 1838. Hennes far var en begåfvad, originell man, jurist till yrket, men bosatt som jordbrukare i Småland. Modern, Hilda Servais, var en god och älsklig kvinna. Hanna erhöi en efter den tiden synnerligen god uppfostran och förvärfvade genom flerårig vistelse hos släktingar i Stockholm polityr och världserfarenhet. Sedan ägnade hon sin tid dels åt sina föräldrar, som hon med osviklig ömhet vårdade in i döden, dels åt en liten bokhandel, som hon etablerade i Värnamo.

Så kom året 1878, som skulle bli ett betydelsefullt år för Hanna Ouchterlony. Hon var inte ung längre — fyllde den hösten 40 år — men hennes egentliga lifsuppgift närmade sig först nu.

En ung engelsman anlände till det lilla undangömda Värnamo. Denne unge man hette Bramwell Booth. Han var äldste sonen till den längre fram öfver hela världen bekante, William Booth, Frälsningsarméns grundläggare, och trots sin ungdom — han var blott 22 år — en af dennes främsta medarbetare.

Den, som kanske allra djupast greps af den unge engelsmannens budskap, var just fröken Ouchterlony. Hon hade länge — utan att vara fullt medveten därom — längtat efter ett högre andligt lif. Med den glöd, hvaraf hennes varma

Hanna Ouchterlony.

själ var mäktig, omfattade hon denna nya uppenbarelse af Guds makt och kärlek, som bragtes henne genom mr. Booth. Hon började också — sedan Bramwell Booth snart nog återvänt till sina plikter i England — ett mera verksamt lif för Gud, höll söndagsskola, anskaffade predikanter o. s. v.

Ett par år senare — då hon följt sin far till hans sista hvilorum vid moderns sida — besökte hon för första gången England och var då gäst i general Booths hem.

Efter återkomsten från England talade fröken Ouchterlony för första gången offentligt — i ett baptiskapell i Göteborg.

Följande sommar (1882) var hon åter i England. Hon besvor generalen att sända en liten afdel-

ning frälsningsofficerare till Sverige för att börja arbetet där. Efter allvarligt öfvervägande beslöt hon och hans hustru sig för att villfara hennes begäran, och han förkunnade att de utsett henne till expeditionens ledare. Detta hade hon aldrig tänkt sig, men efter en natt af bön och kamp fick hon visshet om att det var Herrens vilja, och den 28 november på ett stort möte i Exeter Hall i London mottog hon ur fru Booths hand den fana, som hon och fyra kamrater — två män och två kvinnor — skulle gå att plantera i hennes hemland.

Det var i sanning en modig svensk kvinna, som iklädd en underlig dräkt den 28 december år 1882 (Menlösa barns dag) stod upp på Ladugårdslandsteaterns scen i Stockholm inför en salong, fullsatt af de mest blandade element, för att frambara sitt budskap. Hon hade aldrig kunnat eller vågat, om hon ej som profeten kunnat säga: "Så säger Herren". Men hon hade en absolut visshet i sitt hjärta att hon gick att fullgöra det uppdrag Han anförtrott henne, och detta gifver mod, himmelskt mod.

Att vidare tala om den försmädelse och framgång, den förföljelse och seger, som mött Frälsningsarmén och dess banbrytare i Sverige, tillåter icke utrymmet.

Hon själf och världen ha emellertid tydligt fått se att det var ett gudomligt uppdrag hon satte handen till den där Menlösa barns dag för 36 år sedan. Frukten har visat det.

Och på denna sin 80-årsdag, som Kommendör Ouchterlony upplefver med svaga kroppskrafter, men med den gamla elden brinnande i själen och med sin gemenskap med Gud allt mera fördjupad, kan hon fröjdas med oss, hennes talrika efterföljare, åt att Gud krönt hennes och Frälsningsarméns arbete i Sverige med välsignelse. I det inre hos många tusenden, däribland hundratals "skökor och publikaner", har genom denna andliga rörelse öppnats det rum för Guds mottagande, hvarom Drummond talar.

ALMA PETRI.

af stegen dogo bort i den tjocka brysselmatan. Blanka skinnsocklar, ett skrifbord i mahogny. På den blanka bordsskifvan stod en smal vas med en enda orchidé — en lilasfärgad. Rundt väggarna bokhyllor — inte bokskåp — en isbjörn framför cheminén. En sådan skön hvit björn... Tankarna gledolite förvirradt efter scenen med pappa och alla andra sinnesrörelser. "Så skönt för den lilla Zayda att få krypa ner i björnens varma ragg mellan danserna," tänkte hon, "och värma sina frusna armar och ben." — I hörnet en antik byrå, som den Unos pappa var så stolt öfver. — Och öfver alltsammans en svag doft af cigarett, af ungherre — — Där kom han. Nu skulle hon inte bära sig så korkadt åt som sist. Det var för att flickorna sågo på. Hon tryckte hans hand och böjde bara life på hufvudet, så där — nej, inte så djupt — så. (Hon smålog åt sin bild i spegeln.) Och han drog fram två af de tunga skinnklädda fåtöljerna framför den öppna spisen. När de hade hört upp läxan — ty det måste de väl — sade hon, tankfullt stirrande in i glöden:

"Monsieur, ni skulle väl inte vilja tala lite om ert hemlands litteratur? Hvad är er tanke om Musset?"

"Musset?" Då skulle han lystra till sitt namn och låta handen sjunka, den högra handen med cigarett och de många ringarna. Och så sänkte han den bruna, fuktglänsande blicken i hennes — nu såg han, att hon inte var en barnunge, ögat strålade, kinden glödde, bröstet häfde sig...

Och han talade, talade. Men klockan slog sju. Hon reste sig. Där stod hon inför honom "i sin unga skönhet", färdig att taga afsked.

"Ah, mademoiselle, tillåt mig, som minne af en oförgällig afton —" Så tog han den stora, lilasfärgade orchidén och fäste den på hennes skära dräkt — —

"Harriet, sofver du?"

"Ja, ja, mamma, snart!" O, hvarför, hvar-

för? Nu gick det i kras. Hon såg sig omkring i sitt eget rum.

Hon gick ner för hans trappor, blek. "Använd ert förstånd, man har sagt mig, att ni inte har svårt att fatta!"

Det var en kolmörk, fuktig kväll. De glesa lyktorna speglade sig melankoliskt i vattenspussarna, det sipprade från taken. Hon gick in i Kungsträdgården. Skönt att trampa i den mjuka sanden. Hon kände sig så tung som stengovernören i Don Juan. Ja, det var hennes fest! "On m'a dit que..." Nej, inte det. De bruna ögonen stodo vidöppna i det våta ansiktet, som regnet förgäfvets sökte svalka. Fulla af fasa stirrade de ner i den mörka sanden, som om de sett en hemsk syn. Och det gjorde de. Där stodo de vidriga orden i jätteskrift, ofattligt, olidligt. Han, en fransman, en gentleman, gråla på en dam — fy, fy! Till sist sjönk hon ner på en våt bänk. Benen buro inte längre. Det förundrade henne, att bänken bar.

Det var slut, redan slut. Hon knöt handen i fickan i stum förtviflan och skakade af en rysning från hufvud till fot. Mellan de grönvåta stammarna skymtade lyktorna vid Strömmen, gråtögda. Hon kunde inte gråta. Förakt, det var allt — och nu kände hon lifvet!

Hon strök håret ur pannan — en långsam och kraflös gest — och smekte sin hvita mössa. Så våt den blef — men detsamma, allt var detsamma. Hon hade gått till en fest och fått ett kok stryk. — Han smålog försmädligt och trummade i bordet, tände en cigarr med dubbla stickor, så plånet refs itu. Så ond han var.

"Han skulle ha slagit mig, ja," sade hon högt, halfullt, "om han hade fått!" —

Gnagande tomhet de närmaste dagarna. Inte följde hon fröken Sandenius, inte diktede hon. Hvarken romaner eller roman. Hon satt i sitt rum och stirrade, frös och var

gråblek. Nästan hvarenda dag kom Uno och hälsade på ett tag. Då satt hon och såg på sin barndomsvän: Stackars Uno, hvad visste han om lifvet — och kärleken. Dagarna gingo med snigelfart, men de gingo. Onsdag, torsdag, fredag, lördag. Och franska lektionen sjönk undan och blef som en aflägsen dröm. Och så osannolik. Hon trodde inte på den längre. På måndagsmorgonen kastade hon beslutsamt den gamla veckan ifrån sig med allt dess innehåll och såg honom för sig för första gången, sedan... sedan det hon inte längre tänkte på. Men det var inte den gamle spotske Don José, det var en vek romantiker med en skugga af bitter ånger öfver den ädla, hvita pannan. "Förlåt mig," hviskade han stilla, "jag trodde inte, att ni var så skör." Då log hon, och allt var glömdt och förlåtet.

Men så började hon skolan och hade "honom" igen. Då kände hon den gamla taggen, men svagt. Harriet var sangvinisk som få. Därför hoppades hon ännu. Och åter kom en tisdag kväll.

Med klappande hjärta fäste hon en lock med en nål och såg sig i spegeln.

"Så fin!" sade hennes mamma. Och fin var hon i "den gråblå".

"Kan jag ta den breda spetsen i halsen?"

"Ja, det kan du väl."

"Underkjolen hänger väl inte?" Hon svängde sig rundt, så att den tunna shantungklänningen stod som en balettkjol omkring henne.

"All right, utmärkt, skynda dig nu."

Harriet gnolade, tog sina böcker och stoppade i sista minuten, liksom händelsevis, in sitt Behleporträtt som bokmärke i den ena. Så gick hon, ännu en gång leende mot sin fantasi Don José.

Hon ringde. En jungfru i bredrandigt hushållsförkläde öppnade dörren. Harriet räckte fram sitt kort och blef stående med ulstern halfafdragen.

(Forts.)

Från Smålandsbygd. Skisser af Hedvig Svedenborg.

I. Hur Brita ransonerade till sin begrafning.

GÅRDEN LIGGER ETT PAR mil från station och vägen går backe upp och backe ner genom det småländska högländet. Mellan knotiga körsbärs-träd och gamla mossbelupna aplar sofva de små röda eller gråtimrade byarna. Framför hvarje stuga nästan finnas några prunkande blommor. Snart utblommade pioner, solrosor i fullaste flor och dahlior i knopp och bakom stugorna sticka de grå sockertoppsliknande bikuporna fram. Bin ha så godt som alla lagt sig till med nu — när sockret tryter gäller det att samla in blommornas gyllene sötma. Strax nedanför den brantaste backen ligger Sigrids stuga och medan hästarna pusta stiga vi ur för att hälsa på.

Stugan i backen.

Böjd och grå kommer Sigrid ut med en glädjeglumt i sina små ögon under det att den alltjämt morotsfärgade hårsnärten sticker fram mellan den rutiga hufvuddukens veck.

— Hur står det till i stugan?

— Jo, jo tack. Visst har vintern varit lång, längre än någonsin, och Brita, syster hennes, hon gick nu in i det eviga ljuset medan det var som allra mörkast.

— Jaså, så lilla Brita är borta. Vi sätta oss på pinnsoffan i kammaren och se oss omkring. Allt är sig likt. Taflan med emigrantångaren, som för passagerarna på den enda "salighetslinien" till det förlovade landet, de förgyllda och mångfärgade bibliska bilderna, väfstolen och spisen med sitt randiga förhänge. Att Brita, som blifvit så lifen på sista åren, att hon mest liknade en grå tomtennis inte finns där längre, märks knappast.

Och dock minns vi henne så väl. En skönhet hade hon varit i sin ungdom och en flyktig kärlekshistoria hade hon också haft som tog den fasta formen af en lång odåga till son, som hon hade i Amerika. Men sedan dess hade hennes anspråkslösa lif flutit stilla och oförvitligt.

Hvad hon egentligen lefde af var inte godt att säga. Små dagsverken här och där, en grindslant då och då af någon förbiåkande och för öfrigt på Guds försyn — hvilket nog inte är det sämsta. Ty af allt att döma hade det räckt för henne och blifvit öfver af de jordiska ägodelarna.

Förra sommarn, när vi kommo till henne på vårt vanliga sommarbesök, så blef hon mäktat häpen, då hon fick höra att kriget varade än.

— Kors då, hon trodde att det var slut för längesen. Det tyckte hon sig ha hört prostens säga i kyrkan. Men då måtte hon hört gale. För döf var hon ju och prostens, som inga tänder har, kunde ju ingen förstå numer. Så det var ju inte underligt om det kom till ett litet misstag då och då. Men nog tyckte hon precis att hon hört att nu var det evig fred, och hon väntade blott att den tiden skulle randas, då lammet tyr sig till lejonet, judarna gå tillbaka till sitt land igen och att man finge socker, mjöl och kaffe som förr.

Djupt beänksam hade Brita blifvit sedan hon fick höra att kriget verkligen varade alltjämt och Sigrid märkte att hon blef mer och mer grubblande.

I alla händelser var ingen så noga och punktlig att ta ut sina små månatliga ransoner som lilla Brita, men aldrig att någon såg att hon rödde något af hvad hon tog ut. Och byns storskämtare menade att hon visst lade upp till nästa världskrig.

Men när hon en dag var så undernärd och förbi, att hon inte kunde stiga upp längre, — ty allt för lång tid går det nog inte att lefva på skogens mossor och bär samt en smula mjölkkvassla då och då — så visade hon med lysande ögon syster sin sina förråd.

Där fanns i skänken påse vid påse med hvetemjöl, socker, äkta kaffe och t. o. m. ett par skålpund ljus. Och allt detta hade hon samlat till sin egen begrafning.

Ett par dagar senare slocknade hon som man släcker ett ljus, innerligt lycklig att få lämna en värld, som människorna göra allt för att förstöra.

Och en mäktat ställig begrafning blef det, ty det var inte nog bara med förråderna i skänken, utan man fann äfven i hennes sänghalm en hel bunt med sedlar, somliga så gamla att de inte gällde längre.

Men att tända ljusen, så som "liket" önskat det, det var system för snål till, utan

Kring Blomkulla gård.

lånades ett par karbidlampor från prostens och handelsmans för att ge nödigt ljus åt begrafningskalaset.

Men se då hände det underbara — att bägge lamporna slocknade på en gång och att de små rummen fylldes med afgrundens stank. Samt att hur de ruskade och plåstrade, så var ingen människa att få lif i lamporna igen. Inte ens prostinnan, som annars var en riktig lampdoktor för hela socknens karbidlampor. För en sådan hand som hon har med karbiden, det trolltyget, som bara brinner värre då man håller vatten på, det hade ingen. Och så blef det i alla fall att låta de dyrbara stearinljusen brinna.

— Ja, ja, suckar Sigrid till sist, ingen kunde vara lyckligare än Brita att få gå, och nu

har hon det godt, den lilla stackarn. Och i Sigrids röst ligger en osminkad ton af afund.

Så säga vi farväl, ty det är på tid att ge sig upp för de slingrande backarna, som leda till herrgården, hvilken ligger där uppe på skogsåsens krön.

II. En födelsedag på Blomkulla gård.

GÅ TVST, TALA SAKTA, HÅLL FINGRET på mun, födelsedagsbarnet får inte störas.

Det går som ett sus och ett prassel af tansande steg och hviskande röster genom hela huset. Uppe på vinden hålles generalrepetition med de minsta små, som än en gång måste gå igenom Farmorsvisan, medan nere i salen — den där stora salen som rymmer så otroligt många människor och där så många munnar generationer igenom blifvit mättade — äro de båda täcka trädgårdskullorna Maja och Kersti i färd med att klä med blommor och grönt.

Mot de solgula väggarna ta sig björkruskorna med de instuckna ringblommorna präktiga ut. Men allra bäst göra sig kullornas lysande dräkter med ränder af scharlakan, smaragd och orange mot djupblått kläde — fast de ha ju annat att göra än att stå i salen — som dekoration. Kring själfva födelsedagsbordet syssla gårdens ungdomar. Ett sådant underligt födelsedagsbord! Men så är det ju också i nådens år 1918.

Midt på bordet tronar en hushållsvåg.

Det har varit rent bedröfligt på sista tiden att se födelsedagsbarnet och Sophie-Charlotte eller Lotta kallad stå och grubbla öfver den gamla vägen, som alltid väge sjutton gram för mycket och förresten inte var att lifa på på något sätt. An satt visarn fast, än snodde den rundt som om den fått kollern, och det just när man hade som mest brådtom. Och så var det alltid de där sjutton grammen som måste räknas ifrån. Nej detta kunde inte gå i längden när smör och socker skall ransonerat för ett par och tju-gu människor i veckan.

På den nya vägen, bland slingrande krasse från djupaste purpur till klaraste guld, stå ett par påsar socker. Hvad väga de månne? Alla följa intresserade visarnas gång. Tänk nära tre kilo. Detta betyder månader af försakelse och själfuppoffring af gifvarinnan. Redan i julas började hon spara af sitt fattiga kilo i månaden. Ungdomarna se beundrande på den lilla damen, som visst

Kvinnoporträtt till dagskrönikan.

PÅ EN I DADGARNNA ÖPPNAD UTSTÄLLNING i Wien, där knäppningsanordningar för krigsskadade visas och där kejsarinnan Zita själv är högsta beskyddarinnan, tilldrar sig en ung svenskas modell uppmärksamheten. Det är fröken Greta Tholander, som efterkommit uppmaningen från det bekanta Heinrich Waldeska knäppmuseet i Prag att uppfinna sådana knäppningsanordningar för klädesplagg, att krigsskadade som mistat sina händer eller fått dem förstörda, utan främmande hjälp skulle kunna knäppa sina kläder. Fröken Tholander eröfrade ett fredje pris i täflingen och har nu sökt patent på sin uppfinning. Sedan flera år är fröken T. slöjd-lärlarinna vid Stockholms folkskolor och har som medlem af svenska Röda Korsets styrelse ifrigt deltagit i rödakorsarbetet. För öfrigt har fröken Tholander uppfinnarpåbrå, hennes far var den bekante ingenjören fil. doktor Henrik Tholander.

Greta Tholander.

Agnes Sjöberg.

Vid universitetet i Leipzig har i dagarna promoverats fröken Agnes Sjöberg, den första kvinnliga djurläkaren från de nordiska länderna. Fröken Sjöberg är också den första kvinna, som fått tillåtelse att studera vid veterinärinstitutet i Tyskland, där hon tagit sina examina. Hon har redan några år utöfvat sitt yrke både i storstäder och på landet och genom sin skicklighet och sitt vänliga sätt vunnit djurägarnas förtroende. Under en tid innehade hon professorsvikariat vid en stor klinik. Äfven de svåraste sidorna af landtpraktiken har hon öfvervunnit med lätthet. Doktor Sjöberg är född i Kaujoki i Finland, men har släktingar i Sverige.

Anna Ljungberg.

Louise Flodin.

En trogen arbetare för kvinnornas sak, folkskollärarinnan Anna Ljungberg fyllde den 4 september 50 år. Då den svenska rösträttsrörelsens historia en gång skall skrivas kommer man att träffa hennes namn i samband med flera af de impulser, som gifvit rörelsen en stöt framåt. Hon var en af de på den tiden unga krafter, som kommo in i F. K. P. R:s styrelse 1906 då efter regeringspropositionens glömska af kvinnorna, rösträttsrörelsen fick nytt lif. Fröken Ljungberg har alltid yrkat på offentlighet åt dess sträfvan, på framläggande af program, på klara linjer för arbetet. Som ledare för masspetitionen 1906 utförde hon ett kräfvande värf

och 1913 var hon åter i elden vid kvinnornas väldiga opinionsyttring. För sin kår har fröken Ljungberg arbetat på ett energiskt och sammanhållande sätt. Som ordförande för Sveriges folkskollärarinneförbund framförde hon önskemålet att få kvinnliga öfverlärare vid folkskolorna, och det är mycket hennes förtjänst, att det nu är tillåtet för kvinnor att söka sådana befattningar i Stock-

holm. Trogen sina principer har fröken Ljungberg arbetat för "lika lön för lika arbete" med den inskränkningen dock, att familjeförsörjare, såväl manlig som kvinnlig, tillerkännes särskildt lönetillägg. Hennes starkt utvecklade känsla för solidaritet kvinnor emellan har sålunda tagit sig mångahanda uttryck. Ännu ett må här nämnas: det var Anna Ljungberg som första gången framförde tanken på ett samarbete mellan Nordens lärarinneorganisationer, hvilken tanke också blef verklighet 1916.

En af publicitetens veteraner, fru Louise Flodin, född Söderqvist ingår den 17 september i sitt 91:sta år. Den älskvärda, vördnadsvärda gamla frun, som nu lefver omgifven af sina närmaste i Stockholm och kan glädja sig åt en för hennes höga ålder sällsynt andlig spänstighet, har varit en banbryterska bland svenska kvinnor. Hon är den första kvinna i Sverige, som uttagit tillståndsbevis för utgifvande af tidning. Och denna var icke något obetydligt litet blad utan den utvecklades under sin ägarinnas ledning till en af landsortspressens främsta. Arboga Tidning för åren 1858—1862 är väl värd vår aktning. "Den lilla tryckerimamsellen i Arboga" och hennes arbete blefvo uppmärksammade af dåtidens främste inom publiciteten: Cruzenstolpe, August Sohlman, Arvid Gumælius. Egentligen var det tryckningen och uppsättningen af en tidning, som den unga modiga kvinnan gjort till sitt yrke, redigeringen blef så småningom flyttad öfver på henne af sig själf. Märkligt är hennes försök — som slog synnerligen väl ut — att använda unga flickor som typografer, hon ville att kvinnorna skulle få del i "detta ädla yrke", som hon själf vid gränsen till de 90 åren skrifer, "det finaste af alla yrken, emedan det omedelbart bibringar sina utöfvare en bildning, som intet annat yrke i världen förmår åstadkomma." Som bokförläggare Sigfrid Flodins maka, hon ingick äktenskap 1865, har fru Flodin utöfvat ett stort och ädelt inflytande under många år i en huslig krets, som alltid vidgade sig utåt och där många funnit vederkvickelse, råd och hjälp. Själ af anser hon denna del af sin gärning vara den utan all jämförelse viktigaste. Till födelsedagen gå många varma, uppriktiga välönskningar, i hvilka Idun förenar sig.

tycker att detta är den naturligaste sak i världen.

Bredvid vågen med sockerpåsarna står en korg med potatis ombunden med ljusblå sidenband och röda rosor. Aldrig har man väl sett potatis på ett födelsedagsbord och det i själfva potatislandet till! Men den som vet hvilka bekymmer som matmodern och Sophie-Charlotte haft för den kära potatisens skull, den förstår också gåfvans innebörd. Sen och kall som försommarn var så blef den outhärliga rotknölen försenad nära en månad där uppe i höglandet, och när så den gamla tog sluf innan den nya var stor som valnötter en gång, så stod man där vackert med hela den stora familjen och alla de många gästerna. Det blef att gå omkring i gårdarna och titta och se att få upp lite potatis här och lite där, var den bäst var färdig. Ty hvad skulle man annars lefva af? Den knappa brödransonen som nätt och jämnt räckte ändå, kött som kostar sju kronor kilot, — smör som inte står att få knappast, allrahelst under ystningstiden. Så nog blefve potatiskorgen välkommen alltid.

Dessutom pryddes bordet med ett skålpund stearinljus, ett hekto kaffe och en tvål. Att där låg, i ett etui af mjukaste krokodilskinn, ett halsband af regnbågsskimrande äkta pärlor och ett presentkort på ett nytt piano betydde inte så mycket — — — Det kan inte nekas att bordet är lika originellt som vackert med matvaror, blommor, sidenband och grönt.

Så komma de minsta små ner från vinden. Förtjusta se de på alla arrangemangerna. Och så ställa alla upp sig som en mur framför födelsedagsbordet, de små framför de stora, dubbeldörrarna slås upp och födelsedagsbarnet föres in af sin man, medan Far-

morsvisan stämde upp ljudligt och taktfast om ock något falskt. När sista strofen ljuder delar muren sig och födelsedagsbarnet får ta del af all den dolda härligheten. En härlighet som framkallar både tårar och skratt.

Vid frukosten, där hvar och en slår sig ner vid sin egen sockerburk och sin egen lilla minimala smörask, är det samma stimm och glam som alltid.

— Nej men Sune då, så glupsk, du har ju nästan inget smör kvar i din ask — anmärker någon.

Sune blir blossande röd men svarar ingenting. Det angår väl ingen att han lagt sitt smör i kusin Veras ask, hon som är så blek och tunn, att man kan tro att hon kommer att flyga bort på en månstråle.

Vid ett annat bord gulaschas det. Baron Folke ber att få byta sig till en klick smör af doktorinnan Jäger mot en sockerbit men hon tycker att det är alldeles för lite betalt och det ser ut som om det inte skulle bli någon affär utaf.

Det fjärde kvartalet

stundar, hvadan vi erinra ärade kvartalsprenumeranter om nödvändigheten af att genast förnya prenumerationen. Äfven för innevarande år erhålla samtliga prenumeranter å upplagorna B och C

IDUNS JULNUMMER,

bland hvars förträffliga innehåll särskildt må påpekas skildringen August Blanche och hans Malmgård, af Thore Blanche med anledning af halfsekelminnet af August Blanches död.

PRENUMERERA GENAST!

Födelsedagsbarnet bara skrattar och menar att den där saken få hennes gäster klara ut bäst de kunna.

På förmiddagen börjar den stora mottagningen.

Prostinnan kommer med ett litet hemlighetsfullt paket. Ett halft kilo svinister och ett halft kilo späck. O hvad Sophie-Charlotte kommer att bli lycklig. Hon som sade senast i går: — Att om hon också toge hela sin släkt till hjälp, så visste hon inte hvad hon nu skulle få att steka uti.

Sigrid i Backen kommer kufande med tre långa sköna linnehanddukar — "utan kort", och disponentens från Bråtbäcken komma åkande med landå och betjänt och föra med sig två väldiga stora potatiskakor, kakor som hvarken fodra smör, mjöl eller socker att tala om, säger disponenten helt stolt.

Och sist af alla trippar småskollärarinnan med en bunke krigssmör tillagadt på ett alldeles nytt sätt.

Nå ja, hur nu Sophie-Charlotte trollar så blir det både middag och kaffe med dopp som kommer krigstiden och det mänskliga vansinnet att för en stund sjunka undan i fjärran.

Och när en af sondöttrarna tar sin cremonesare och låter tonerna svälla ut i den ljusa augustikvällen — ut öfver sänkorna, där dimmorna redan börja sin älfvallek, ut öfver höjderna, som blåna mot kvällshimmeln, så känner man mer än någonsin hur mycket vi här i nordanland ha att vara tacksamma för.

De sista tonerna ur Samson och Delila dö bort, stråken sjunker, natten faller. Blommulla gård försänkes i tidig sömn.

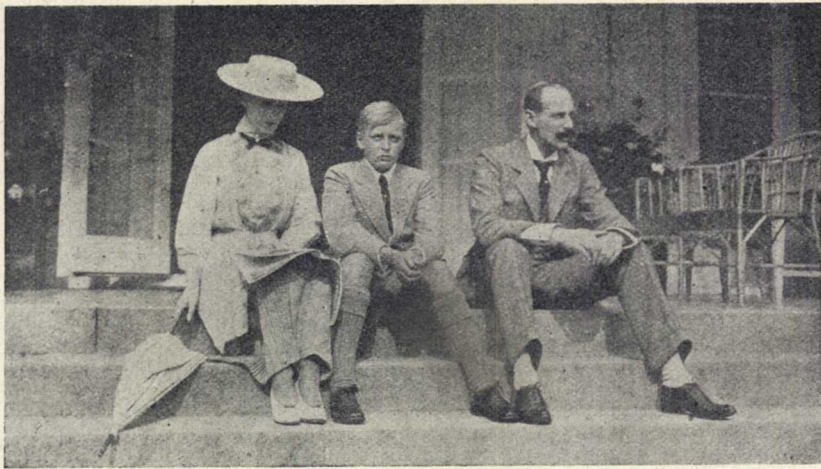
Ljusen måste sparas.

Våra kungliga

Skidrade

Drottning Maud och kronprins Olav på skidor.

Kungafamiljen på trappan till Bygdø kungsgård.

Karl Johans gade med slottet i bakgrunden.

Universitetet.

Drottning Maud.

DEN NORSKA KUN-
gafamiljen har under
loppet af de tretton år
huset regerat i Norge
vunnit en bred och
säker plats i nationens
hjärta. Både kung
Haakon och drottning
Maud äro högt akta-
de och mycket afhäll-
na. Den okonstlade
förbindelsen mellan
konung och folk har
på sista tiden ökats
och befästs — och
kommer som man
hoppas i ännu högre
grad att bli det för
framtiden — genom
kronprinsens person,
som för närvarande är
i öfvergången från
gosse till man.

Kung Haakon själf
kan sägas vara en af
de mest rättframma
och älskvärda furstar.
Och han för en ge-
nomgående klok och
praktisk politik, som

i hvarje hänseende fogar sig in i och böjer sig
under de konstitutionella former, som äro rå-
dande i ett så demokratiskt land som Norge.
Vid många tillfällen har han visat sig som en
insiktsfull furste. Som talare är han känd.
Vid stora fester spörjs det i allmänhet längs
borden, att kungens tal var det som i den
knappaste formen gaf det bästa innehållet.

Kungafamiljen tillbringar vintermånaderna
från januari och framåt på Kongssæteren,
en stuga eller liten villa, som ligger uppe på
Voksenkollen. Här idkas ett friskt friluftslif,
skidbackarna ligga ju alldeles inpå knuten.

Vid niotiden på morgonen åker kungen
som regel på skidor tillsammans med sin ad-
jutant ned till Holmenkollenbanan, far med
denna — bland alla andra passagerare i en
vanlig vagn — till staden, där han är uppta-
gen af sitt arbete tills han vid tretiden företa-
ger hemfärden på samma sätt. Om det icke
är skidföre, användes kälkar, då man i en
fart åker nedför backarna.

Under tiden har prins Olav från den tidiga
morgonen fått sin undervisning. Denna ledes
af skolrektor Hallvig. Prinsen har just i som-
mar aflagt profven till middelskoleexamen
(realskoleexamen) och skall nu under tre år
läsa på studentexamen. I somliga ämnen
— som gymnastik — deltar han i öfningarna
i Hallvigs skola, man låter honom ställa
sig som en man i ledet tillsammans med en
liten trupp jämnåriga gossar.

Från första stund har det lagts särskild
vikt vid att prinsen skulle få en sund upp-
fostran. Uppe på Kongssæteren har han
under en officers ledning haft den bästa an-
ledning till att idka skid- och kälkåkning.
Resultatet har också blifvit, att han är en
mycket skicklig skidlöpare, som hoppar sina
16 meter i de svåraste skidbackar. Förra
vintern deltog han i flera skidtäflingar för
gossar och vann hvarje gång något af de
förmåsta prisen. Han har en särdeles ele-
gant hållning på skidor. Det har väckt änd-

Medaljongporträtten i midten: Drottning Mauds
föräldrar: Drottning Alexandra och Konung Ed-

norska gäster.

af norrmän.

löst jubel, när han efter ett våldsamt hopp har gjort "Telemarksvingen" och har stått så säkert på sina skidor, som om det hela vore den enklaste sak i världen.

På grund af denna sin färdighet i alla norska gossars käraste sport är han mycket populär bland sina jämnåriga, som se upp till honom som till en duktig karl. Han har också ett mycket energiskt ansikte och tar sig på det hela taget mycket bra ut. Naturligtvis idkar han också all möjlig annan sport.

Om sommaren bor kungafamiljen på Bygdö kungsgård. Här har prinsen sedan han var helt liten tumlat om med sin lilla hvita häst och

sin hund. Nu har han vuxit ifrån dessa lekkamrater och har fått större hästar, som han kör och rider. I parentes må anmärkas, att kungen lät skjuta de flesta af sina rid- och lyxhästar i våras, då det blef foderbrist i Norge.

I somras fick prinsen sin egen segelbåt och har nyligen deltagit i en kappsegling för juniorer.

Kungafamiljen bjuder alltid till slottet jämnåriga gossar för att kronprins Olav icke skall få ett för ensidigt umgänge bland idel fullvuxna. Annars känner den stora massan af folket föga till prinsen — han är ju ännu så länge endast 15 år — men när han någon sällsynt gång får följa med på teatern eller till någon folkfest är han mycket populär.

Drottningen är till sin natur mycket stilla och tillbakadragen och tycker icke om stora parader. Bakom hennes förbehållsamma yttre slår ett rikt, varmt kvinnohjärta, som aldrig underlåter att göra sitt intryck på dem som komma i närmare beröring med hennes majesät. Hon deltagar med stort intresse i välgörenhetsarbetet, men alltid sker detta under iakttagande af den största möjliga diskretion. Också hon är en skicklig skidlöperska. Alltid kan man möta henne på de svåraste skidvägar. För öfrigt rider hon mycket och tillbringar största delen af dagen med att idka musik och läsning. Vidare är hon en ifrig amatörfotograf och har på detta område uppnått verkligt konstnärliga resultat.

Det norska hofvet är väl det minsta och enklaste i Europa. Och nu, medan det förskräckliga kriget rasar, har väl enkelheten snarare ökat än aftagit. Kungafamiljen söker en nyttig och god förströelse dels i de glädjämnen som sporten ger — särskildt skid- och ridsport — dels i ett sällskapslif med några få. Men mest tiltalande är den harmoni inom fyra väggar som råder i det kungliga slottet i Kristiania.

vard VII af England. Ungdomsporträtt. Nederst: Kronprins Olav som tennisspelare.

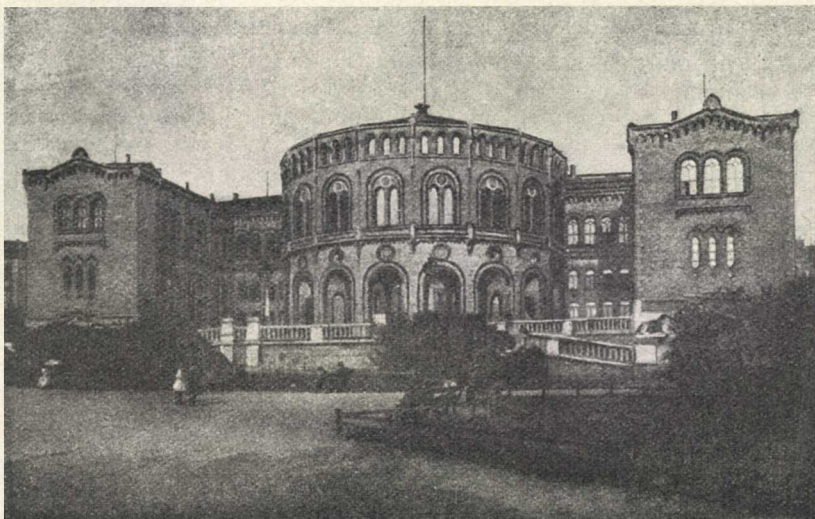
Kronprins Olav deltagar i en skidtäfling.

Drottning Maud på Bygdö kungsgård.

Nationalteatern.

Stortingsbyggnaden.

Kung Haakon.

Stora orons män. Till Thorild Wulffs minne.

"Hallå, alle man därframme, nu stoppar vi ett tag!"

(Fem hundslädar stannade med ens.)

"Det går inte längre, känner jag, fördömdt hvad jag är svag.

Det svartnar, det svindlar, det bränns.

Det brinner eld i tarmarna — värm upp en skopa snö —

en köttbit — nej, maten är ju slut.

Det här är döden, kamrater, jag vet att jag skall dö,

jag har sett'en förr och vet hur han ser ut."

Där stodo fyra bistra män i ring kring en som satt
mot en hundsläde, bister och blek.

Men i inlandsisens natt blåste stormen som besatt
i en vanvettig häxdans och lek.

Så långt som blick i mörkret gick och hundra mil och mer

låg en öken af fasa och af is

och kölden bet och stormen slet och vräkte snömoln ner

som knippen af nålar eller ris.

I dag och natt de slagits morskt som lejon på sin färd
och svullit och förbannat sin svält.

Fem lejon i ett ödeland, en fasans hvita värld,

fem karlar som vetat hvad det gällt.

Med sexti hundar flämtande i styfva dragartåg

och med slädarna gnisslande som gråt,

de kämpade, de rasade, fill dess den femte låg

som en trasa af febersvetten våt.

Ur hufvan skymtade ett skägg, en näbb som sprang i krök,
två ögon och en panna som ett block. —

Det flämtade vid släden af ett påtändt primuskök

i samma takt som hjärtat i hans rock.

Det smältes ner en handfull snö, han drack en skopa te,

men det darrade i skägget när han drack

och hans ludna hufva sjönk alltmer mot armen på hans knä

och de hörde ej, kamraterna, hans tack.

En timme gick med sting och stick och elden brann alltmer
i hans sönderbrända hjärna och hans kropp.

Då höjde han sakta hufvan, som mot armen fallit ner,

mot de fyra bistra lejonerna opp:

"Gå an igen! Sätt fart igen! där har ni mitt besked,
så länge som en hund i selen drar.

Jag ser ni tänker fråga om jag orkar följa med.

Jag följer inte, boys. Jag stannar kvar."

Så blef där sagdt ett kärft farväl och fyra bistra män
roppte hej! åt fem svullna trötta span.

Men en låg kvar och log förströdt med ögonen på spänn
in i stormen, där låget försvann.

Han drog sin ludna hufva ner, det svartnade och stod
för hans ögon som en mörk och hoffull vägg

och det jagade röda syner genom feberförsande blod
och det riste i hans isiga skägg.

Han såg som i en väldig tub en skara dra förbi
och de tågade som i ett norrskens brand.

Det var Den Stora Orons Män, det var Bragdens kompani,
det var Riddarna af Gärningens stolta land.

De färdades öfver hafven fram, de foro syd och nord,

de jagade en syn som for förut,

kärfva i tal och breda i bröst, ej män af många ord,

men handlande, där orden togo slut.

De kämpade med mödorna i världens alla hörn,

öfver ödemarker drogo de sitt spår,

de styrde de farande skeppen med sitt trots som bild i förn,
så långt som vind och haf och bölja går.

De brottades med fasan under arktiska stjärnors sken

och de stupade i stjärnornas sken omkull

och strödde för himlens vindar sina hvitnande ben

för sin längtans och sitt hjärtas oros skull.

— — —

Där flämtade sexti hundar i styfva dragartåg,

fyra män stapplade flämtande bredvid.

Men långt från deras svarta tåg en man i mörkret låg

bister och förbidande sin tid.

Och kölden bet och stormen slet och vräkte snömoln ner
som knippen af nålar eller ris.

Hans gråa päls försvann till slut och syntes icke mer
under svepningen af hårdnande is.

HARRY BLOMBERG.

Två lif.

DET VAR I JULI MÅNAD, OCH FJÄLLVID-
den låg brun och naken mot solen. Bara här
och hvar i skrefvorna fanns snön ännu kvar i
stora fläckar. Men solen gjorde också dem
mindre dag för dag. Rundt kring alla kan-
ter smälte och föade det, och droppe efter
droppe föll ned på marken, där rännen
rann. Hundratals bäckar hoppade och por-
lade efter fjällens sidor, runno ned i dalar-
na och blefvo till åar, älfvar och sjöar.

Det var sommar, och fjällens magra vidder
hade åter fått lif. Under några fattiga vec-
kor lyfte det tunna bruna jordlagret sitt
ansikte mot luften och himlen — befriadt från
snöns tunga och kalla börda. Under några
svinnande, flyende dagar låg vidden lyft mot
himlen — fannad af ljuset dag och natt —
natt och dag.

Det torffliga och fagra lif som här har sin
tillvaro — nio månader tyngdt af snöns iskalla
fäcke och tre månader badadt af ständig sol
— väcktes, andades och lefde. — Vidden
blommade. Dvärgbjörk och vide hade grö-
na blad, och på fjällsidorna utmed rännen
stod fjällranunkeln och den gula violen.
Renlaf och mossor växte öfverallt, där en
nyppa jord fanns mellan stenar och i klyftor.

Också djuren lefde upp. Blåräfvorna och
hans ungar gassade sig i solen och lekte
med hvarann i gångarna, som ledde in till
lyan. Ripans kycklingar sprungo omkring
bland laf och stenar, och den hvita fjällugg-
lan satt utanför sitt bo och vaktade det.

Till höger låg Borkafjällets höga, isiga
topp — rakt fram Marsfjällets väldiga mas-
siv — mörkt och jättelikt. Den sönderspräng-

da toppen skymtade fram då och då men
försvann igen i molnens hvita massor. —
Bakom höjde sig fjäll vid fjäll, blå och glän-
sande hvita — rygg vid rygg, topp vid topp
— långt in i Norge. En vidunderlig värld,
fantastisk och sagolik, underbarare än den
djärfvaste dröm.

Djupt nere mellan Borka och Mars låg en
sjö. En liten blå sjö. Klar och stilla som
ett öga. — På dess strand stod en männi-
skoboning. En låg kåta, byggd af trädgre-
nar och torf. Den hade markens färg —
var brun och grå — och när ingen rök steg
upp därifrån, kunde den väl knappast upp-
fäckas på några meters afstånd.

Det ledde inga vägar — inga stigar. Den
närmaste byn — den låg i dalgången, där
älven gick fram, och skogen växte — var
tre mil borta. Där bodde svenskar. — Vid
Klippfjället — en mil på andra sidan byn —
låg den närmaste kåtan, där lappar bodde.

En dag i juli månad för några år sen
stod jag på fjället öster om kåtan och såg
Borka och Mars och den lilla sjön emellan
dem. Jag hade gått från Vilhelmina med
Margareta — lappflickan som hade sam-
ma väg som jag — i mitt följe. Långa dags-
och nattmarscher öfver fjäll, skogar och
myr. Vi skulle till Fatmomakke lappkapell
vid Kultsjön — till sommarens stora lapp-
mätta där.

Den dagen vi stodo framför Borka hade
vi gått från Klippfjället. Sen tidigt på mor-
gonen hade vi varit iväg — nu var det ef-
termiddag. Vi skulle hålla rast och sofva
ett par timmar i kåtan vid sjön och vid
kvällstid fortsätta för att nästa morgon vara
i Fatmomakke.

Margareta hade berättat mig om dem, som

bodde i kåtan. Det var ett gammalt lapp-
folk. Tomas Larsson och hans hustru Anna-
Greta. De hade en gång i tiden varit rika
och välbärgade renlappar. Hade ägt 800
renar, bohag och tjänstefolk i myckenhet.
Söner och döttrar.

Men barnen hade dött, och förmögenhe-
ten hade sjunkit ihop och blifvit mindre och
mindre. Renarna hade gått förlorade. Nu
var Tomas och hans hustru gamla männi-
skor, och allt af jordisk egendom de hade
kvar i lifvet var den lilla kåtan här på sjöns
strand. Af den fisk, som Tomas drog upp
ur sjön, fingo de sin torffiga bärning. Det
som blef kvar, utöfver hvad som gick åt
för det dagliga behövet, torkade Anna-
Greta, och Tomas sålde det i byn — tre mil
borta. För slantarna fingo de till det allra
nödvändigaste. Lifet tobak, mjöl, socker,
salt och kaffe. Andra lifsförnödenheter in-
gå icke i de fattigaste lapparnas tillvaro.

Med sina lappögon — som kunde upptäc-
ka en betande ren på en mils afstånd —
hade Margareta sett kåtan länge innan jag
kunde få syn på den. Men efter upprepade
anvisningar fick också jag syn på den bru-
na lilla upphöjning, hvarifrån en ljus rök
steg upp i den genomskinliga luften. Vi styr-
de stegen efter den och kommo så fram. Icke
ett lif syntes, icke ett ljud hördes. Margareta
lyfte undan det lilla förhänge af säckväf, som
bildade kåtans dörr, och vi trädde in.

En gammal hvithårig kvinna satt på det
med björkris belagda jordgolvet och band
på ett nät. Det var Anna-Greta. Hon lyf-
te sitt gamla bruna, af sotiga fåror genom-
dragna ansikte uppåt — och såg på oss. —
Buedi, buedi — hälsade Margareta, och bu-
edi, buedi fick hon till svar, medan ett svagt

igenkännande leende lyste upp det gamla ansiktet. — Jag hälsade med mitt svenska goddag, räckte fram handen och bad att få hvila en stund. — Margareta och Anna-Greta växlade några snabba ord på lapp-ska, som jag förstod gällde mig. Så bad Anna-Greta mig sitta ned. Anna-Greta lade undan nätet och rätade på sin gamla rygg. Så reste hon sig. Hon var barfota och klädd i en trasig klänning af något tjockt tyg i en färg, omöjlig att beskriva — så hade den af åren färgats och blekts. Hon var så förlägen öfver att vi hade kommit — och öfver att hon såg ut så — hon hade inte väntat några främmande i dag. — Tomas hade gått till byn med fisk.

Jag satt och smålog för mig själf och såg på henne. Jag gladdes öfver detta drag af älsklig blyghet i den gamlas ansikte, denna glimt af människa här i denna jordkula, i denna ödemark, där kanhända inte på år och dag någon mänsklig varelse kom förbi.

Jag såg mig omkring i kåtan. Det var inte den första jag var i, och jag hade sett, att man visst inte behöfde vara utblottad på allt för att man råkade bo i en kåta. Tvärtom. Också en sådan kan vara rikt försedd. Man kan ha mycket smått och gott i säckar och påsar på jorden uteffter väggarna. Man kan ha stänger tvärs öfver kåtan med rökta renskinkor, renost o. d. Många kåtor ha visthusbodlar liggande bredvid, där öfverflöd på allt möjligt kan råda. Jag har på sådana ställen sett hela rensidor, stora mjölsäckar och säckar fyllda till hälften med kaffe.

Men här fanns ingen visthusbod bredvid, och förutom två rödingar som hängde på en stång i take, grytan öfver elden, kaffekitteln och två träskålar bredvid den, var intet att upptäcka i kåtan af lifsmedel eller husgeråd. Allt gjorde intryck af obeskriflig torfighet och fattigdom.

Anna-Greta tog ned de två fiskarna från stängen. Hon rörde om glöderna på golfvet i kåtans midt och lade några kvistar på dem. De flammade upp och brände. Margareta hade varit efter vatten i sjön, som hon höllde i grytan. Däri lades fiskarna. Så dukade Margareta och jag upp en måltid ur det förråd vi hade i våra näfverkontar. Det var tunnbröd och smör, skinka och kall potatis. Vi bjödo Anna-Greta deltaga i måltiden, som tack för den härliga fisk, hon bjöd oss på. Men hon ville ingenting ha. Nej då — nej då. Men vi som gått så långt, vi skulle äta. Var så god — var så god.

Jag frågade, om inte hon och Tomas också skulle till Fatmomakke till mässan. — Nej, hon var för gammal att gå så långt numera, och Tomas kunde icke vara borta från fisket nu på sommaren. — Margareta hade berättat, att jag var från ett land, som hette Skåne. — Anna-Greta hade varit i Lycksele. Men till Skåne var det väl mycket längre? —

Vi hade ätit med fjällvandrades vanliga aptit och voro nu mätta och sömniga. Jag tackade Anna-Greta för den goda fisken. — Margareta gick utanför kåtan och kom igen med ett fång friskt vide. Vi bredde de gröna kvistarna ut på golfvet och lade oss, och jag somnade med näfverkonten till hufvudgärd — ögonblickligt — som ett barn.

I två timmar hade jag sofvit, då jag väcktes vid ljudet af höga röster. Det var Tomas, som kommit tillbaka från byn. Han hade haft kaffe med sig, och kitteln puttrade redan på glöden.

Tomas var liten och lika böjd som Anna-Greta. Men han var ännu smidig och rörde sig kvickare än hon. Han såg fattig ut, han också. Fattig och grå — ända nere från de mjuka lappskorna till toppen af mössan. Den hade en gång varit af fint blått kläde, men var nu grå af ålder, och de röda rän-

Tyra Brandelius-Almqvist.

Kaninen kommer till heders.

DEN NYLIGEN AFSLUTADE KANINUTSTALLNINGEN i Stockholm visade, hvilken framskjuten plats den fordom föga omhuldade kaninen numera börjar intaga i vår folkhushållning. Det är inte längre bara småpojkar, som hålla kaninen för nöjes skull, den tages nu på fullaste allvar, och man räknar med den ur tre synpunkter, på grund af dess kött, som pälsbärande och som afvelsdjur.

En af de första i vårt land, som slagit sig på kaninafvel i större skala är fru Tyra Brandelius-Almqvist, som har en kaninfarm i närheten af Örebro och som hemförde flera pris för sina djur från den senaste utställningen.

Fru Brandelius har sysslat med kaniner sedan 1909 och har utgifvit sina erfarenheter i en liten bok "Kaninskötsel", som i dagarna utkommit i en andra upplaga. Som konsulent för Stockholms lifsmedelsnämnd för kolonitragdårdarnas kaninafvel förra sommaren stod fru Brandelius allmänheten till tjänst med goda råd och handtag. Vid Barnängens kolonitragdårdar t. ex. anskaffades 1917 200 djur och stammen har i år vuxit till 900. Nu är det fru Brandelius dröm att få upprätta en kaninfarm i Stockholms närhet på 10,000 djur, som skulle dels ge kött, dels skinn, som kan icke endast beredas till pälsverk, utan äfven till skoläder, dels användas som afvelsdjur. Tiden är utan tvifvel mogen för ett dylikt företag och fru Brandelius driftighet och förmåga skulle säkert kunna ge fart åt det, om bara kapital kan skaffas. Kanske få vi till vintern de 10,000 små kaninerna utanför Stockholms portar.

derna märktes knappt. Men han såg obeskrifligt godsinnad ut, och ögonen voro levande och djupa och lyste af klokhet och intresse. — Han hade varit så långt som till Umeå. Men Skåne var väl ändå längre? Var där inga fjäll alls? Då var det väl bara stora skogar? —

Kaffet var färdigt, och Margareta och jag skulle dricka. Anna-Greta och Tomas skulle ingenting ha. Nej tack — inte just nu. Jag satt och förklarade för Tomas om Skåne, det underbara landet, där inga fjäll funnos. Knappast skogar en gång. Bara sädesfält. — Där måtte det vara något att leva — tyckte han.

Det blef tid att bryta upp. Solen stod i väster bakom Borkafjällets topp, och skulle vi tänka på att vara framme i Fatmomakke morgonen därpå, var det ingen tid att förlora. — Jag tog afsked af Anna-Greta. — Belalt? Nej tack.

Tomas gick ner till sjön. Han skulle ro oss öfver till andra stranden. Vi kommo i båten. Solen dalade längre och längre ned bakom Borka, och på båda sidor om dess isiga topp gnistrade snön som tusen diamanter. Öfver fjällheden och sjön började den underliga dager falla, som råder häruppe i dessa nordliga bygder under årets ljusaste tid. Ingen skymning — dagsklart ljus — men dämpadt och drömligt.

Sjön låg blickstill. Bara en strimma efter båten och en liten rund ring, då åran ljudlöst sänktes och lyftes. Vattnet var klart som kristall. Man såg bottnen på det största djup. Stenarna och växterna därnere och fiskarna, som förskräckta skyndade undan och försvunno i båtens skugga.

Så kommo vi öfver till andra stranden, och Tomas lade till. Jag var i ovisshet, om jag torde bjuda honom betaling, men rodden var ju dock en direkt tjänst, och jag kom ihåg hvad Margareta sagt om hans fattigdom. Jag vågade försöket. — Jo, han tog emot! Men det var så rent för mycket, menade han om slanten, jag tog upp. Han lyfte på toppmössan — och en stråle från solen bakom Borka lyste på något vått som glimmade till i ögonvrån. Vi axlade våra kontar och började vandringen uppför Marsfjällets ändlösa vidder. Men gång på gång måste jag stanna och vända mig om för att se efter båten, som igen var ute på sjön, och som blef mindre och mindre. — Tomas lade åter till vid stranden, där hans hem stod, och jag såg, hur han försvann i kåtans inre.

Nu sofvo räfungarna i lyan, och ripkycklingarna sutto under sin moders vinge. Videbuskens silfvergrå blad hängde orörliga, och sjöns öga blundade. — Där jag stod hördes ej ens ljudet af en fjällback. Allt var tyst. Fjällviddens sommarnatt var omkring mig: stor, ljus och andlös. —

Men jag såg som i en syn en vinter där. En vinter. — Ingen blå sjö. Inga gröna små buskar. Bara snö — snö — snö — flera alnar djup. — På ett ställe, där det är som en liten upphöjning i snön, stiger det litet blå rök — — — Ofvanför hvälfver sig den väldiga mörka himlen med sina gnistrande stjärnor, och i de kalla nätterna flammor norrskenet. — I den knakande kölden stelnar blodet i människornas ådror — — —

En gång en sådan natt skall en af dem i kåtan dö. Bara en — för så barmhärtig är icke döden, att han tar dem båda på en gång. —

I tjugo år ha de bott här i kåtan, säger Margareta. I tjugo år i denna enslighet och tystnad, öfvergifna af Gud och människor. Och i hela sitt långa lif förut ha de flyttat kring bland dessa fjäll. Dessa underbara fjäll, dit människor resa långa vägar ifrån för att en gång i lifvet se. Dessa underbara fjäll — där det dock är så fattigt och kallt, att dvärgbjörk och vide är de enda former af växtvärldens millioner arter, som här kunna växa. — Tomas har sett solens gång mot zenit — och dagarnas fall. Är efter år. Midnattssolen öfver den eviga snön och vinternätternas norrsken. Allt detta som är fjällens och ödemarkens storhet och skönhet har varit hans — år efter år. Men kanske har han aldrig hållit ett rågax i sina händer, och en trädgårds röda rosor har han aldrig sett. Renhjorden har han sett. De bruna kropparna tätt, tätt i klunga — med de hundratals hornkronorna lyftade mot himlen — men allt hvad människor skapat, tänkt och diktat — därom vet han intet — intet.

Det svider till, då jag minns Tomas tankfulla och längtande blick och Anna-Gretas fattiga gamla ansikte. Och än en gång vänder jag mig om för att se deras hem på denna jorden — den ensamma lilla kåtan vid sjön. —

Den synes ej mer. Vi ha hunnit så långt på Marsfjällets vidd, att alltsammans är borta. — Ur sikte. — För alltid. —

Men mot strimman där solen gått ner, findrar snön på Borkas isblå tinne — i natt som för tusen år sen. — Oföränderlig, kall — evig.

ELLEN MICKELSEN.

Iduns Pristäfling N:o 19.

TVÅ REBUS.

I. R. Brahe.

II. Gibraltar by Kinekulle.

Lösning märkt pristäfling n:r 19 och helst frankerad med landstörmsmärke insändes till Iduns redaktion senast den 28 sept. 1918. De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffas, erhålla hvardera 5 kr. i pris.

LÖSNING TILL PRISTÄFLING N:R 17.

Midsommar, hvaraf fås: mor, Rom; dom, dia, ro, som, dram, Ida, mod, is, rim, Midas, ram, as, dimma,

os, orm, soda, dosa, ris, arm, so, damm.

De tre första rätta lösningarna, som vid granskningen påträffats, ha lämnats af Wiran Andersson, Liljeholmen, John Eriksson, Hornsgat. 87, Stockholm, och Anna Ahlander, Huskvarna, hvilka sålunda erhålla 5 kr. hvardera i pris.

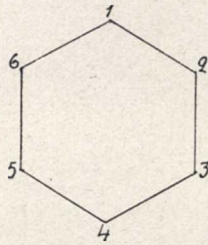
IDUNS TIDSFÖRDRIF

REBUS.

Fårstek Gubben Noak allt.

A. L.

SEXKANT.

1, 2: land. 2, 1: pronomen. 2, 3: hvad vi alla en gång måste. 3, 2: imperativ. 3, 4: hvad man blir när man stött sig. 4, 3: genusfemininum. 4, 5: öde. 5, 4: i vägen. 5, 6: jämmerrop. 6, 5: jakande. 6, 1: utrop. 1, 6: nekande.

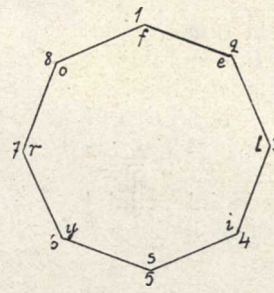
L. B.

LÖSNINGAR

TILL TIDSFÖRDRIFVET I N:R 35

REBUSEN: Förklok.

ATTKANTEN:

BREFLÅDA

RED. BREFLÅDA.

Förf. till Mettamor. För obetydligt. Insänd porto, om ni önskar manuskriptet returnerad. Kvarliggande svar & redaktionen finnas på frågorna n:ris 20 signatur »Hemlös medsystem»; 77 »Tacksam 25-åring»; 122 »Sorgmodig»; 148 »Intresserad». Fås mot insändande af adress och dubbelt porto. Sten. Verkar som klippt ur någon söndagsskoletidning för barn. Första försöket. Rätt bra. Men vi ha ej utrymme. A ber. Antages. Vi afvakta namnuppgiften.

EXP. BREFLÅDA.

»Bolla». Frågor införas utan afgift. Uppgif adress, så returneras beloppet.

FRÅGOR

(Forts.)

N:r 250. Vill någon ge mig ett godt råd. Jag är tjufufem år gammal och har mycket god praktik i såväl landbruk som trädgårdsskötsel. Har dessutom genomgått folkhög-, landtmanna- och landthushållsskola. Är det alldeles omöjligt att få någon som helst framtidspått på detta? Jag längtar så efter någon bestämd verksamhet men har hittills ej lyckats finna någon. Jag är mycket intresserad af landthushållsskolans idé men saknar medel att utbilda mig till lärarinna. Skulle det vara omöjligt att få någon plats ändå som biträdande lärarinna t. ex.? Vore så tacksam få adress på någon som skulle vilja hjälpa mig.

Elisabeth.

N:r 251. Undertecknad beder härmed någon af Iduns erfarna läsare om ett godt råd. För mitt kapital, cirka 50,000 kr. har jag köpt Sv. St. 5 % oblig. af 1914, 1916. Räntan häraf är ju sålunda 2,500 kr. I dessa dyra tider är ju detta ej så mycket. Vore det rådligt att försöka sälja dessa papper för att köpa andra som ge något högre ränta. Hur skall jag göra? Hvilka papper bör jag i så fall köpa? Mycket tacksam för råd.

Ensam.

N:r 252. Kan någon af Iduns läsare ge uppgift på någon metod att få bort läspning? R—d.

N:r 253. Har tänkt väfva trasmatör men nu då färgerna äro så dåliga, vågar jag mig ej på det. Kan ske någon af Iduns läsare känner till några sol- och tvättäkta färger eller något sätt att behandla färgerna för att få dem hållbara.

S. V. H.

N:r 254. Kan någon lämna upplysning om en svensk specialist, som botar nervösa talåkommor yttrande sig i ständigt återkommande ryckning i tungan, liknande spasm, samt ofrivilligt upprepande af vissa ord, frågar en bedröfvad

Iduns läsare.

N:r 255. Jag är något öfver 30 år (gift med en man som är dubbelt så gammal) kan sy och sticka, äfven spinna, har gått 5 kl. i flickskola. Är gift med en landbrukare som är slö och ligkiltig och ej kan sköta sin jord så, att han kan föda hustru och tre barn. Min man är äfven egoistisk och härsklysten, envis och omöjlig att lefva med. Har förut tänkt skiljas, men min far ville ej för skandalen. Nu är frågan hur skall jag kunna föda två gossar om 3 och 6 år. Har tänkt söka arbete vid porslinsfabrik eller annan, där det betalas bra. Kan ej söka plats som hushållerska eller i affär då jag har barnen. Har ett litet arf efter far och har redan måst använda en stor del af det till kläder åt mig och barnen, skulle jag stanna här tog det snart slut. Var vänlig och säg hvad betalas på porslinsfabrik, gardinfabrik?

Olyckligt gift i 10 år.

N:r 256. Finnes numera något billigt medel att fernissa korkmattor? Huru skall man vid tvättning förhindra att glansen går af? M. A.

(Forts. å sid. 598.)

Antisepton

Förhindrar
hårafall

Stomatolfabriken, Stockholm

MAN SOVER KUNGLIET UNDER
Duntäckens
Svensson & Bourghardt
Enda specialfabrik i Norden
Rt. 20. Vnislöv Rt. 127.

Tre goda råd i dyrtider:

Spara pengar; spara tid, spara arbete genom att använda Nordstjernans Putsmedel: Metallputs, Zinkputs, Silverputs, Spiselputs, Knivputs o. Fönsterputs. — Säljas i välsorterade affärer och hos A.-B. Tekn. Fabr. Nordstjernan, Söderhamn.

KÖKSALMANACK

Redigerad af **ELISABETH OSTMAN-SUNDSTRAND**
Inneh. af Elisabeth Ostmans Husmoderskurs i Stockholm.
FORSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 15—21 SEPT. 1918.
SONDAG. Frukost: Bröd; smör; inkokt strömming med potatis och falsk mayonnäs; kaffe eller te. Middag: Älgstek med potatis; grönsaker

I alla väder är
Gahns Maniol
det bästa för huden.

och saader; haricots-verts med falsk hollandaise; äppelpyramid med vaniljsås.
MÅNDAG. Frukost: Bröd; marmelad; pytt i panna (rester från söndag) med rödbetor; kaffe eller te. Middag: Stufvudning i la Idun med potatis; majsenkräm med saftsås.
TISDAG. Frukost: Bröd; marmelad; spiken sill med gräslök, grädd och potatis; kaffe eller te. Middag: Köttpudding à la Idun med svampsås och potatis; äppelsoppa.

A. B. PHARMACIAS PARAMINT PASTILLER
FÖRORDAS AV LÄKARE
vid sjukdomar i munhåla och svalg.
Effektivt skydd mot smitta vid epidemier.
Flaskor om 50 st. Kr. 1:75.
SÄLJAS ÖVERALLT

ONSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; stångryttare med potatis; kaffe eller te. Middag: Vegetarisk morotspuré med stekt eller rostadt bröd; kokt torsk med senapsås och potatis.
TORSDAG. Frukost: Bröd; kaviar; svamp och fiskstufning (rester från onsdag) med potatis; kaffe eller te. Middag: Hvitkålssoppa med örnskorf; tunna pannkakor på grädd och vatten.
FREDAG. Frukost: Bröd; marmelad; risotto; kaffe eller te. Middag (vegetarisk): Kålrotspudding med tomatsås; äppelkräm med grädd och kristidskaka.
LORDAG. Frukost: Bröd; marmelad; kokt sill med ägg och potatis; kaffe eller te. Middag: Blodpudding med lingonsyit; saftsoppa.

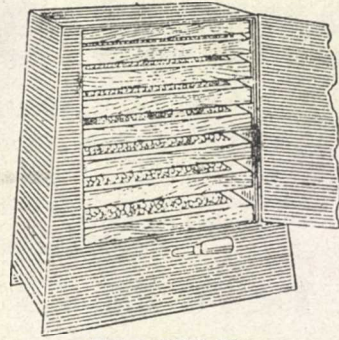
RECEPT:
Äppelpyramid (f. 6 pers.). 150 gr. strösocker, 3 del. vatten, 12 goda jämstora äpplen, 10 gr. sötmandel.
Beredning: Af sockret och vattent kokas en klar lag, som får kallna. Äpplena sköljas, torkas, skalas, och kärnhusen uttagas med bickror. Äpplena läggas direkt i sockerlagen och få koka tills de äro lösa och klara, då de upptagas med hälslef och uppläggas i pyramid på gälskål. — Om så önskas, fyllas hålen efter kärnhusen med äppel- eller röd vinbärgelé. — Mandeln skallas om så önskas, skäres i fina tärningar, hvilka rostas lätt i ugnen och strös öfver pyramiden. Serveras varm eller kall med vaniljsås. Serveras pyramiden kall, kan den om så önskas garneras med vispad grädd.

Köttpudding à la Idun (f. 6 pers.). 350 gr. benfritt stekt kött (rester af älgsteken) 1/2 msk. finhackad lök, 15 gr. smör, 1 hg. hvete mjöl, 3 del. vatten, 2 1/2 del. grädd, 4 ägg, salt, hvitpeppar.
Till formen: 5 gr. smör, 2 msk. mjöl.
Beredning: Köttet hackas mycket fint. Löken fräses väl i smöret. Mjöllet utröres med 1 del. af vattnet och får stå att svälla. Resten af vattnet kokas upp med grädden, afredningen tillsättes jämte löken och såsen får koka under rörning 5 min., hvarefter den upphälles och röres, tills den svalnat. Då tillsätts äggulorna, en i sänder och massan röres 10 min., hvarefter köttet iblandas och stufningen afsmakas med kryddorna. Sist nedskäras de till hårt skum slagna äggvitorna och massan hålles i en smord och mjölad puddingform med lock samt får koka i vattenbad ofvanpå spisen omkring 1 1/2 tim. Uppstjälpes, garneras med skivor af inlagd gurka eller tomat. Serveras med afredd sås tillsatt med finhackad syltlök eller syltgurka.

Vegetarisk morotspuré (f. 6 pers.). 1 kg. morötter, 3 chalottenlökar, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2 1/4 lit. vatten, 3 msk. mjöl, 1 del. grädd, salt, hvitpeppar, 1—2 äggulor.
Beredning: Morötterna ansas på vanligt sätt, skäras i tärningar och brynas i smöret tillsammans med den skalade och i skivor skurna löken. Vattnet spädes på och morötterna få koka, tills de äro fullkomligt mjuka eller omkring 2 tim., hvarefter de passeras. Mjöllet utröres med grädden och får stå att svälla medan morötterna koka. Den passerade soppan hålles i kastrullen, afredningen tillsättes och soppan får koka under rörning omkr. 5 min., hvarefter den afsmakas med kryddorna. Äggulan vispas upp i soppskålen, purén hålles i under vispning och serveras, om så önskas med rostadt eller stekt bröd.

Kålrotspudding (f. 6 pers.). 1 kålrot, 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 2—3 tsk. socker, 1/2 tsk. salt, 1 1/2 lit. potatis, 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 1/2 del. tunn grädd eller mjöl, 1—2 ägg, 1 tsk. salt (5 gr.), 1 tsk. socker (5 gr.).
Till formen: 1/4 msk. smör (5 gr.), 1 msk. stötta skorpor.
Beredning: Kåroten sköljes, skalas med tjocka skal och skäres i små tärningar. Dessa brynas vackert ljusgula i smöret tillsammans med sockret och saltet under omkr. 3/4 tim. Potatisen borstas, skalas, kokas mjuk och drives genom purépress. Det kalla smöret nedröres i moset med en gaffel tillika med de uppvispade äggulorna och grädden. Kålrotstärningarna blandas med potatismoset, och sist nedskäras de till hårt skum slagna äggvitorna. En elfast form smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Massan hålles i och puddingen gräddas i varm ugn omkr. 3/4 tim. Serveras genast den tagits ur ugnen med tomatsås.

Firman Frank Malmberg, Brunkebergstorg 14, har fört i marknaden tre praktiska artiklar för hem och hushåll som ha till uppgift att rationellt tillvarata det nu så dyrbara bränslet.
Det är en brikettpress, en sparkamin och en sparkokare, alla med märket Brinabra. Apparaterna kunna rekvireras endera direkt från firman eller genom järnhandlarna.

TORKUGN

Bästa torkapparät för hushållet
Aktiebolaget Fältmateriel,
Drottninggatan 21 A.
Rikst. 215 90, 28 34. Allm. 28 34.

Levnadstolkningar

utarbetas af erkänt skioklig astrolog. Uppgif födelsedag och år, födelseort, namn och fullständig adress, samt bifoga 30 öre i frimärken. Åberopa denna tidning.

Astrolog Wilh. Leidner
Strömgatan 10; Kalmar.

WERMLANDS-TIDNINGEN

Grund. 1850 Karlstad Tryckeriet 1836. Värmlands äldsta och enda dagliga tidning. Telefon: Namnanrop.

Det bör ej vara damerna obekant

att man med Gooda Jästmjöl når det bästa resultatet vid småbak.
Säljes i burkar à 15, 25 och 50 öre.
Handelsaktiebolaget Sten Sjögren & Co.

VOLTA

elektriska strygjärn
böra finnas i varje hem

ELEKTRISKA AKTIEBOLAGET VOLTA
ULVSUNDA PR. STOCKHOLM
UTSTÄLL. BIRGER JARSG. 21

STEINWAY
Ensamagentur: Steinway & Sons
Lundholms Pianomagasinet
Jakobsbergsgatan 39, Stockholm.

3 Goda Ting.

"BRINABRA" Pressen för att av avfallsprodukter framställa briketter. — Överträffad bränsleersättning. —
"BRINABRA" Sparkaminen som ger Eder mesta möjliga värme för den minsta kostnaden. —
"BRINABRA" Sparkokaren varpå Ni kokar Eder mat i känslan av verklig bränslebesparing. —

Begär prospekt. Levereras direkt eller genom Järnhandlare. —
FRANK MALMBERG
RIKS 88 60 Brunkebergstorg 14 ALLM. 84 06
STOCKHOLM

På grund av alljämt ökande papperspriser och framställningskostnader ha under tecknade tidningar sett sig nödsakade att fr. o. m. den 1 oktober 1918 höja lösnummerpriset

för Hvar 8 Dag, upplaga A till 25 öre
„ Idun, upplaga A till 25 öre
„ Vecko-Journalen, nationalupplagan till 25 öre
„ Allers Familje-Journal till 25 öre.

Stockholm, Göteborg och Hälsingborg
den 20 augusti 1918.

Hvar 8 Dag. Idun. Vecko-Journalen.
Allers Familje-Journal.

Egna hem utlottas för 2 kr. + 10 öre stämpelavgift

I VÄRDE:
Kr. 10,000
 Gärd i Bygget, Halland
Kr. 8,000
 Villa i Brännkyrka, Sthlm.
Kr. 6,000
 Gärd i Arbrå.

Dessutom en mångfald vinster:
 4.000, 2.500, 2.000, 1.500, 1.200, 900, 800, 700, 600, 500, 400,
 - - - Sommarvillor - - - - - 300, 200, 100 kr. - - -
Lägsta vinsten 5 kronor.
BARNKOLONILOTTERIET
 RIKSTEL. 124 26 BRYGGAREGATAN 14 - STOCKHOLM C. STH:TEL. 124 26

Vid köp af minst 10 lotter erhålles rabatt.
 Rekvirera lotter à kr. 2.10 + 50 öre till porton och dragningslista.
 Skrif ett brefkort till

I VÄRDE:
Kr. 10,000
 Gärd i Bygget, Halland.
Kr. 8,000
 Villa i Brännkyrka, Sthlm.
Kr. 6,000
 Gärd i Arbrå.

FRAGOR. (Forts. fr. sid. 596.)
 Nr 257. Har stor lust för matlagning och skulle gärna vilja utbilda mig till kock. Kan man här genomgå någon kurs eller är utbildning i utlandet nödvändig? Hvar och hur stora kostnader för densamma? Äro utskiktarna goda på denna bana?
 Nr 258. Jag älskar sedan flera år tillbaka en herre ur min allra närmaste umgängeskrets. Han är ett par år yngre än jag, och det har gjort, att jag alltid visat mig stel och tillbakadragen gentemot honom. Jag är rädd att förråda mina känslor, då jag inte vet, om han besvarar dem. Han har nämligen varit lika tillbakadragen mot mig och gärna sällskapat med andra damer, som fjäsat mycket för honom, dock utan att göra allvar med någon af dem. Så en gång visade han helt andra känslor. Helt plötsligt, en gång vi hade sällskap från en fest, visade han en ganska närgången förtrolighet. Bör inte en dam afvisa en herre, som utan ett ord till förklaring, tar sig rättigheter som en dam ej kan tillåta en herre förrän en förklaring är gjord, om hon än älskar honom aldrig så högt? Jag visade honom också tillbaka, antagande att hans

närmanden kommo från hans, af vilken och en glad fest ganska upprymda sinnen, hvilka aldrig skulle ha förledt honom till en sådan handling, då han var sig fullt själf. Jag lider mycket vid den tanken, att han kanske menat allvar och jag stött honom tillbaka med min afvisande hållning, han är nämligen en mycket stolt natur. Skulle jag betvingat min stolthet och visat honom mina känslor tillbaka och riskerat att det endast varit en nyck af honom? Jag kan ej bli klok på honom! Hur skall jag nu förhålla mig, då vi ej kunna undgå att ofta råkas hos gemensamma vänner, hvilka bestämdt ha för sig, att det skall bli ett par af oss. I våra familjer ha sedan många år rådt en varm vänskap. Skall jag bemöta honom med stolt förakt fast det svider i mitt hjärta, eller skall jag förödmjuka mig och tydligt visa, att jag älskar honom? På något sätt måste isen brytas mellan oss, jag kan ej vara mig själf i hans närvaro.
 Nr 259. Föräldrar, som komma till Stockholm till hösten, vore tack samma för ett råd, i hvilken skola de böra låta sin enda då 7-åriga gosse börja.
 Nr 260. Är det sed att vid upp-

slagen förlofning f. d. fästmän åter-sänder alla förlofningspresenterna undrar F. d. fästmö.
 Nr 261. Vore mycket tacksam för råd hur jag bäst skall ordna en blomstergrupp, så den stode i blom största möjliga del af sommaren. Har tänkt tulpaner på våren och möjligen pelargonier på sommaren, men kanske andra blommor vore lämpligare så långt i norr som i Jämtland. Kunna tulpanlökar utplanteras på hösten och bör då gruppen täckas, eller skola de planteras i krukor, och drifvas innan de utsätts på våren? Hur långt afstånd bör det vara mellan dem? Blommar pelargonier ända till hösten, eller måste de utbytas mot andra sorters blommor på sensommarn? Finnes någon bra bok, hvari man kan läsa huru de skola skötas för att blomma rikligt?
 Nr 262. Det förekommer så ofta uppmaningar i tidningarna att samla nässlor och torka dem till grönsoppa och spenat. Det finns en växt, hvars blad äro alldeles lika nässlans med hvita blommor, som sitta emellan bladen. Duger den till samma ändamål? I motsatt fall, hur skall man kunna skilja den som späd, från den riktiga nässlan? Som denna växt förekommer i öfverflöd omkring mitt hem vore jag mycket tacksam för ett skyndsamt svar!
 Ingeborg.

Nr 455. Hvad skall jag göra för att få bot för en tanagel, som är mycket tjock och öm?
 Mångårig prenumerant.
 Försök med omslag af Burows lösning, utspädd med vatten. Det brukar borttaga ömhet och mjuka upp förhårdningar. Fila sedan nageln med groft sandpapper. Hjälp ej detta, så vänd er till en fältskär.
 Nr 456. Hvar finnes gurkmjolk att köpa, eller kan man tillaga den själf?
 Ni kan tillaga den själf enligt rec. i sv. på fr. 432 i nr 33, och nu är just rätta tiden att skaffa sig ett förråd.
 Nr 457. Snälla fru Skönhetsdoktor, gif mig ett godt råd. Det är så att mitt hår börjat gråna. En god vän rådde mig att köpa hårvattnet Nitin, hvilket jag gjort och tycker det är ganska bra, men jag har fått ont i ögonen och det svider i dem. Tror fru Skönhetsdoktor det kan bero på hårvattnet? I så fall gif mig anvisning på något annat bra medel som inte är skadligt.
 Greta.
 Om ert hår är mörkt kan ni använda dekokt på valnötsblad. Se sv. på fr. 445 i nr 33 och ytt-

ligare beskrifning i 401 i nr 24. Mas-sera hårbotten morgon och afton
 Nr 458. Gif mig ett bra recept på effektivt hårvatten, som i någon mån kan lindra mitt kolossala hårafall. Håret är ljusst, så det får ej inverka menligt på färgen.
 Ny prenumerant.
 Se fr. och sv. 449 i nr 34.
 Nr 459. Ber om ett råd hur jag skall sköta mitt hår. Använden tid ammoniak i tvättvattnet för att få bort mjäll och fett, men har håret sedan blifvit så sprödt, torrt och skört, att det faller af liksom bitvis. Det försvinner liksom och jag kan intet göra. Till färgen är det cendré.
 Bekymrad.
 Ni har tydligen använt för mycket ammoniak och för ofta. Se beskrifning på hur håret skötes och behandlas mot dess affallande och mot mjäll i sv. på fr. 429 3) i nr 32.
 Nr 460. Finns det något riktigt bra medel att få håret att växa? Har försökt Azymolstimulus och hårvatten utan resultat.
 Anna.
 Se fr. och sv. 449 i nr 34 samt 429 3) i nr 32.
 (Forts.)

NU

bör prenumeration å Idun för sista kvartalet verkställas, så att afbrott i den regelbundna expeditionen säkert undvikes. - -

IDUNS JULNUMMER

gediget och innehållsrikt som vanligt utdelas till julen gratis till prenumeranter å uppl. B. och C!

Prenumerera i dag!

SYDSVENSKA KREDIT AKTIEBOLAGET,

Drottninggatan 4,
 utfärdar resekreditiv, betalbara på de flesta europeiska och utomeuropeiska bankplatser, ombesörjer telegrafremissor till in- och utlandet.
 Fondafdelning. Notariatsafdelning. Kassafack.

Olycksfall- och sjuk-skadestands-Automobil-Motorcykel-Glas- o. Vattenskade-försäkring.
 Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

IDUNS SKÖNHETS INSTITUT.

Nr 454. 1) Hvad skall jag göra för ömma fötter? Använder alltid rymliga skodon och yllestrumpor men blir ändå så öm att jag knappt kan gå. 2) Hvad göra för liktornar?
 Mrs. Jane.

Ju mer fötterna badas och gnides, dess bättre deras tillstånd. Använd ej för tjocka strumpor. Ett stärkande bad för ömma fötter är att i hett vatten upplösa 28 gr. alun, 56 gr. bergsalt och 56 gr. borax. Fötterna badas häri hvarje afton innan man går till sängs. - 2) Se sv. på fr. 442 1) i nr 33.

Lizzie är 3 år och ett friskt, glädt och rart barn. Men hon står så godt som ensam i världen, då hennes ogifta föräldrar äro oförmögna att ge henne vård och uppfostran. Framtiden ser mycket mörk ut för henne såvida ej någon god, barnlös familj skulle vilja ta henne till sig och ge henne ett hem. De som vilja reflektera härpå kunna genom undertecknad erhålla närmare upplysningar. Barnavårdsman L. Löngren, Drottninggatan 1; Malmö.

KATALOGEN Å
Holländska Blomsterlökar
 är nu utkommen och tillsändas var och en på begäran gratis och franco.
Nya A.-B. Fröodlingen
 Grönsakstorget 1 GÖTEBORG Tel. 1877, 9060, 11751

Utmärkta organ

för
 annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

- Arvika:** Arvika Tidning.
- Avesta:** Avesta-Posten.
- Borlänge:** Borlänge Tidning.
- Borås:** Borås Tidning.
- Eksjö:** Eksjö-Tidningen.
- Engelholm:** Engelholms Tidning.
- Eskilstuna:** Eskilstuna-Kuriren.
- Falun:** Falu-Kuriren.
- Gefle:** Gefle-Posten.
- Halmstad:** Hallandsposten.
- Hedemora:** Södra Dalarnes Tidning.
- Hälsingborg:** Hälsingborgs Dagblad.
- Härnösand:** Härnösands-Posten.
- Höganäs:** Höganäs Tidning.
- Jönköping:** Smålands Allehanda.
- Kalmar:** Barometern.
- Karlskrona:** Karlskrona-Tidningen.
- Karlstad:** Karlstads-Tidningen.
- Katrineholm:** Katrineholms-Kuriren.
- Kristinehamn:** Ansgarii-Posten.
- Landskrona:** Landskrona-Posten.
- Linköping:** Östgöten.
- Luleå:** Norrbottens-Kuriren.
- Malmö:** Skånska Aftonbladet.
- Mariestad:** Tidning för Skaraborgs län.
- Mora:** Mora Tidning.
- Norrköping:** Östergötlands Dagblad.
- Nyköping:** Södermanlands Nyheter.
- Nässjö:** Nässjö-Tidningen.
- Oskarshamn:** Oskarshamns Tidningen.
- Sköfde:** Skaraborgs Läns Annonssblad.
- Sundsvall:** Sundsvalls-Posten.
- Trelleborg:** Trelleborgs Allehanda.
- Uddevalla:** Bohuslänningen.
- Umeå:** Västerbottens-Kuriren.
- Uppsala:** Tidningen Upsala.
- Visby:** Gotlänningen.
- Västerås:** Vestmanlands Läns Tidning.
- Växiö:** Smålands-Posten.
- Ystad:** Södra Skåne.
- Örebro:** Örebro Dagblad.
- Örnsköldsvik:** Örnsköldsviks-Posten.
- Östersund:** Jämtlands-Posten.
- Östhammar:** Östhammars Tidning.

LEDIGA PLATSER

EN KUNNIG, af husliga sysslor in-

ORDENTLIG O. PALITLIG FLICKA,

I PRÄSTGÅRD önskas i höst kom-

BÄTTRE FLICKA, van vid landet,

I PRÄSTGÅRD eller landtegendom

EN BÄTTRE FLICKA önskas som

HUSHÅLLSFROKEN, kunnig i mat-

EN ENKEL FLICKA, kunnig i mat-

BÄTTRE FLICKA får plats som

Hushållerska

Äldre, barnkär flicka

Bättre anspråkslös flicka

Guvernant

Lärarinnor och barnfröknar

Frisk,

Snygg och proper Barnhusa

Husföreståndarinna

Guvernant.

Une jeune francaise, instruite,

pour etre engagée cet automne

Reponse avec photographie et

Kombinerade lärarinnebefatt-

förklarar härmed ledig. Med befat-

Lönen utgår i ett för allt med

Vederbörliga ansökningshandlingar

Overtorneå i augusti 1918.

Befattningen som

förklarar härmed ledig. Ansöknings-

Overtorneå i augusti 1918.

Biträdande ämnes-

vid Tornedalens folkhögskola förklar-

Lönen utgår för sex månaders

Overtorneå i augusti 1918.

Köksföreståndarinne-

vid länslasarettet i Gellivare kungöres

Gellivare i augusti 1918.

Husmoder-

vid Västerviks lasarett är till an-

Guvernant.

Undervisningsvan guvernant ej för

GUVERNANTPLATS sökes af ung

27-ÅRIG BÄTTRE FLICKA önskar

PLATS önskas under hösten vid

Husföreståndarinna,

bildad, kunnig i alla inom ett bättre

En frisk och snäll flicka,

kunnig i matlagning och bakning

A young English Nurse.

There will be a well salaried place

Guvernant,

undervisningsvan, önskas af under-

Guvernant.

Snäll, anspråkslös flicka, undervis-

Husjungfru,

pålitlig; van och stillsam; med munt-

Undervisningsvan

musikalisk

guvernant

önskas för tvenne flickor i 8 och

Bättre flicka

frisk och gladlynt får genast plats

Barnfröken,

barnkär; frisk och elementarbildad

Talrika anmälningar

om lediga platser för stenografer o.

BÄTTRE FLICKA, van vid husliga

PLATS som husföreståndarinna eller

ELEMENTARBILD. 23 ÅRS FLICKA

PLATS som hushållsfroken önskas.

21-ÅRIG SKOLBILDAD bättre land-

ENKEL BÄTTRE FLICKA önskar

UNG FLICKA som genomgått Karl-

I ETT MINDRE HEM där husmodern

EN UNG FLICKA från bättre hem

EN ADERTONÅRIG bättre flicka

23-ÅRIG bättre, gladlynt, huslig

I OREBRO önskar en treflig ung

HVEM BEHÖFVER en 28 års duglig

BÄTTRE FLICKA önskar plats. Är

UNG, FÖRLOFVAD FLICKA önskar

PLATS SOM SÄLLSKAPSDAM. Ung

PLATS SÖKES till omkr. 15 okt. af

HANDARBETSLÄRARINNA önskar

21-ÅRIG FLICKA

önskar plats i Stockholm hos äldre

önskar plats på större landtegendom

och svarta punkter försvinna fullst-

BILDAD; MUSIKALISK FLICKA af

Ung flicka

Flicka af god familj

Ung, elementarbildad

Prästdotter från Skåne

Barnsköterska,

Hushållerskeplats,

Sjuksköterska

som genomgått 1 1/2 års kurs i ut-

INACKORDERINGAR

INACKORDERING. 17-årig bildad

EN 83-ÅRIG DAM önskar inackor-

FOR DEM SOM BEHÖFVA RO och

INACKORDERING från början af

I godt hem på landet,

I godt hem på landet

I godt hem på landet

Å större gods

Pormaskar

och svarta punkter försvinna fullst-

och svarta punkter försvinna fullst-

och svarta punkter försvinna fullst-

Professor PATRIK HAGLUNDS
Gymnastik-Ortopedisk-Kirurgiska Privatklinik.
R. T. 70 25. Stureg. 62, Stockholm. S. T. 8301.
För behandling af södjie- och hörselsorga-
rens skador, sjukdomar, defo rmiteter och
funktionssrubningar.

D:r A. KARSTEN
Medicinskt Elektricitets-,
Ljus- och Röntgeninstitut
Kungsgatan 60, STOCKHOLM.
Behandling af
reumatiska åkommor

Doktor J. Arvedsons kurs
i Sjukgymnastik, Massage
och Pedagogisk Gymnastik
medför enligt kungl. maj: ts medgif-
vande samma komp. och rättigheter
som en kurs vid Gymnastiska Central-
Institutet.
Kursen 2-årig börjar den 15 sept.
Prospekt på begäran gen. D:r J.
Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen
afsläggas efter 2-årig kurs af kvinn-
liga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
Ny kurs börjar 1 sept.
PROF. Major J. G. Thulin, LUND.

GÖTEBORGS
GYMNASTISKA INSTITUT
Grundat 1911.
Förmånligaste utbildningskurs
för manlig och kvinnlig ungdom i
Massage och Sjukgymnastik,
Zandergymnastik,
Elektroterapi,
Värmebehandling
m. m.
Begränsat antal deltagare, gedigen ut-
bildning — främsta lärarekrafter —
stora, hygieniska lokaler. (Efter ut-
vidgningen 1917 medverka 12 lärare;
varav flertalet läkare-specialister.)
Eleklinik. Frekvens ca 500 patienter årligen.
Begär illustrerat prospekt!

Doktor A. Kjellbergs
Kurs i massage och sjukgymnastik
Begär prospekt!
Stockholm. Holländaregatan 3.

**Stockholms Nya Gym-
nastiska Institut**
börjar ettårig kurs den 16 sept. Full-
ständigaste utbildning.
Begär prospekt!
Adr. Stockholm 1.

Vid Professor Unmans Institut
börjar den 14 Sept. ny (ettårig) kurs i
Massage och sjukgymnastik.
Begär prospekt.
Brunkebergsgatan 3, Stockholm.

Misspyrdande hårväxt,
vårtor, födelsemärken m. m. aflägsnas
medelst Elektrolsbehandling. (Råd-
fråga läkare ang. metodens tillförlit-
lighet.) Behandlar äfven häråfall,
nervös hufvudvärk m. m. Mottagn.
9-2; 4-6, Jakobsbergsg. 33, 2 tr.
A. T. Br. 18 12. Karin Mårtensson.

Underlivslidande
och dylikt undgå bäst genom
bruk af lifmoderspruta. Pris
15, 19, 23 kr., med båda rören
20, 25, 30 kr. Lämpigaste
lösning är Noliberpulver 5 kr.
pr ask. Lifmoderspeglar 5 och
15 kr. Prislista mot 12 öre
porto.
CARL G. SCHRÖDER,
Möllevångsgatan 53 b, Malmö.

För resande
till Stockholm rekommenderas Syster
Elisabeths Sjukhem, Nybrog. 3, Sthlm.

Generande hårväxt
i ansiktet och på kroppen aflägs-
nas fort och smärtfritt med roten
genom bruket af **SERRAIL**. De
hårbildande papillerna dö och
håret försvinner därigenom för
alltid. Oskadligt äfven för den
ömtåligaste hud. Bättre än Ele-
ktrols, som ofta skadar nerverna.
Pris med bruksanvisn. Kr. 3:—
Parfumeri Ravissante.
Drottninggat. 26, Malmö 6.

Birgitta-Skolan

Beridarebangatan 17.

Undervisning i klädsömnad, linnesöm, barnkläder, konstbroderi,
knyppling etc. Praktisk och teoretisk kurs i väfning. Betyg efter
genomgången fullständig kurs.
Ny termin börjar i September vartill anmälan emottages skriftligen
eller i skolans lokaler.
Prospekt på begäran.
Riks 108 63. Allm. 41 48.

Elisabeth M. Glantzberg.

E. HULTS

Kvinnliga utbildningsskola och Flickpension i Djursholm
emottager elever på 3 mån. den 15:de sept. I Husmoderskursen ingår matlagning,
Kläd- och Linnesömnad, Konstslöjd och Målning samt föreläsningar i Konst- och
Litteraturhistoria, jämte besök i Stockholms museer under sakkunnig ledning. Som
valfria ämnen ingår Sång, Musik och Språk. Begär prosp. varl referenser äro in-
tagna, adr. E. Hults Flickpension, Djursholm. Tel. Riks o. Allm. endast Villa Hult.

Nya Elementarskolan för flickor, Stockholm

Riks 117 55 (Ahlströmska skolan) Allm. t. Östern. 692.
29 Kommandörsgratan, invid Cirkusplan.
Kindergården, Småskola (även gossar), 8-klassig elementarskola, Gymna-
sium (alla linjer) Mottagning efter 20 aug. 11-1. Höstterm. börjar 4 sept. kl. 11 f. m.
Anna Ahlström, fil. dr. Ellen Terserus.

Önnestads kvinnliga Folkhögskola

5 mån. vinterkurs från 1 november avser allm. bild-
ning. Förberedelse för högre skolor i huslig ekonomi,
sjukvård, seminarier m. m. — Språkundervisning.
Friplatser och stipendier intill 35 kr. pr mån.
Illustrerat prospekt mot dubbelt porto genom
Rektor Yngve Melander, Önnestad.
(Kristianstads län.)

Kurser i Bokbinderi givas av **GRETA MORSING**,
elever av Douglas Cockerell.
Adr.: Hötorget 13, 1 tr. Allm. Tel. Brnkb. 11 49.

Doktorinnan Bergmans Målarskola.
Elever mottagas i Porslins-, Ölje-, Akvarell- och Gobelinnålning.
Miniatyr på elfenben. Beställningar mottagas. Allm. Tel. 24996.
Humlegårdsgatan 10, 2 tr.

Fröknarne Kugelbergs
Konvalescenthem för Barn,
OLOFSFORS, Dala-Husby.
Referenser: Doktor Erik von Bahr, Uppsala. Prospekt sändes på begä-
ran. Postadress: Olofsfors pr Dala-Husby. Rt. Dala-Husby 8.
Karin och Ulla Kugelberg

Overland
TRADE MARK REG.

Köp en "85-fyra".
En automobil — elegant och kraftig — en auto-
mobil Ni kan absolut lita på — med en kraftig mo-
tor men så enkelt kontrollerad.
Förutom reservstyrkan hos en stor vagn, besit-
ter den den lätta automobilens smidighet.
Dessutom särdeles behaglig att åka i. Stora hjul,
dito ringar och Cantilever fjädrar garanterar mjuk
och behaglig körning, en ovanlig egenskap för
automobilier af denna storlek.
Den har högsnådd magnetapparat. Är fullstän-
digt utrustad. Är ekonomisk att underhålla.
Ni kommer att blifva stolta över denna Over-
land, stolta över dess utseende, stolta över dess
prestationer. På grund af den stora tillverkningen
kan Ni köra den i komfort, både finansiell såväl
som fysisk. Vi känna ej till någon annan automo-
bil, som kan jämföras med denna ifråga om värde.
Ensamförsäljare för Sverige:
Rich. F. Björkmans Motor A.-B.
STUREGATAN 36, STOCKHOLM.
WILLYS-OVERLAND, Inc.
Toledo, Ohio, U. S. A. 1768.

S:ta Birgittaskolan

REGBRINGSGATAN 19-21, STOCKHOLM
Allm. Tel. 5190. Riks tel. 141 08
Förnämsta läroanstalt för kvinnligt handarbete.

Undervisning i: Klädsöm, Fransk
lannesöm, Barnkläder, Konstbroderi,
Spetsöm, Knyppling, Monteringar o.
Gobelinnåfnad. Filet ancien m. m.
Föreläsningar: Comtesse G., Fru
Alma Welander-Philip, Fru Ellen
Nordenstreng.
Anmälningar dagligen 10-5.
Prospekt på begäran för höster-
minen som börjar 15 September.
6 frielever.
EMMY KYLANDER.

Sigtunastiftelsens Hospitium

mottaga gäster på längre eller kortare tid. Godt biblio-
tek, välförsedt läsrum.
Närmare upplysningar genom Sigtunastiftelsens hus-
moder, adr. Sigtuna.

TÄRNA FOLKHÖGSKOLA
Husmoderskolan.
Kurser 1 nov.—10 febr. och 1 maj—20 okt.
Begär prospekt, adr. Tärna.

Fruktförvaring
Frukthyllor,
Fruktskåp,
Fruktställ,
Trädgårdsstegar,
Potatis-
förvaringskistor,
Torkkamar R. A.
för grönsaker och
frukt.
Begär prospekt.
Rönneådalens Aktieförlag,
BILLINGE. TEL. 38.

BLOMSTERLÖKAR och
PERENNA (fleråriga) VÄXTER
äro ovärderliga för att
GÖRA HEMMET GLATT och TREVLIKT
Blomsterlökkollektioner till Kr. 5.—
3.— och 1.75 pr st.
Perenna växtkollektioner till Kr. 7.—
och 3.50 pr st.
Kataloger med odlinganvisningar på begäran
Algot Holmberg & Son
TRÄDGÅRDSÄVDENINGEN
NORRKÖPING.

Till Sveriges Kvinnor.

Vårt lands kvinnor inbjudas sär-
skildt att bidra till återköpanDET
af vår stora landsmaninnas, — vår
Heliga Birgittas hus i Rom. Alla gif-
vares namn komma att nedskrifvas å
en tafla, som skall upphängas i
Birgitta-kyrkan i Rom under den
Heliga Birgittas bild och den blågula
flaggan.
Bidrag kunna godhetsfullt sändas
till Moder Maria Elisabeth Hesselblad,
Banca Commerciale Italiana. Via Fle-
biscolo, Roma. Italia.

I VARJE SVENSKT HEM
bör finnas en svensk,
solid, lättgående
och beprövd
Susquarna
Symaskin

**Nu är rätta
:- tiden! :-**

"Vi tveka ej
att inränga Bülows svamp-
bok på främsta plats bland
svampböcker."

"En hedersplats
bland våra svampböcker inta-
ger för visso och med all rätt
Waldemar Bülows svampbok."

"Bülows Svampbok
kan helt enkelt icke förbigås.
Gediget innehåll.
Konstnärlig utstyr-
sel. Fotografierna
små mästerverk."
Till salu i varje bokhandel och
C. W. K. GLEERUPS FÖRLAG,
Lund.

Shampooing-Pulver
renar håret, borttager mjäll,
styrker hårröten, befordrar hårväxten,
dess användande är
en verklig njutning.

AKTIEBOLAGET
SKÅNSKA
HANDELSBANKEN
STOCKHOLMSKONTOR
ARSENALSG. 9
FILIALER:
SÖDERMALMSTORG 8
STUREGATAN 32

EGNA FONDER:
35,000,000

**En hok om hur man skall
uppträda i sällskap**
och i allmänhet för att blifva om-
tyckt och uppmärksammas, hur man
bortarbetar blyghet, försäghet, o. dyl.
samt tillägnar sig det skick som
fordras af en angenäm sällskapsmän-
niska är.
"Konsten att uppträda"
Pris kr. 2:50 mot postförskott eller
frimärken från Bokkompaniet,
postack 282, Stockholm 1.

Idun utgifves denna vecka
i A och B.